Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Mit Postilla litteralis von Nicolaus de Lyra, Expositiones prologorum von Guilelmus Brito, Additiones ad Postillam Nicolai de Lyra von Paulus Burgensis und Replicae contra Burgensem von Matthias Doering

Doering, Matthias

[Lyon], nach 7. Mai 1485, um 1488

Amos propheta

urn:nbn:de:bsz:31-304045

Visual Library

las ſeruãtia: vt militie militia militi. domi domũ. mo. humi mũ. mo. Itẽ nota ꝙ qñ nomẽ ponitur ꝓ aduerbio: aduerbiũ ẽ ſm q̄d: q: abſolute tenetur nomẽ aut ſimplr: vnde poſſunt ei iungi adiectiua vel alia ſubſtãtiua noĩa in cõformitate accidẽtiũ: ſic patet hic ⁊ in ouidio epiſtolaꝝ in ſcd̃a ep̃la ſcribitur. Atq3 aliquis iã nunc do ctas eat inquit a thenas. Conſtruamus itaq3 literam. In q̄b⁹ cã pis. Nihil oĩno frugum gignitur humi aride atq3 harenoſe. id ẽ in humo arida atq3 harenoſa. Itẽ per exẽpla p̃ ſciam ſupra poſita p3 ꝙ noĩa aduerbialiter poſita quãq3 ponunt cũ his ſignificãtibus motũ: quãdoq3 cum ſignificãtib⁹ q̃etẽ. Itẽ oſtẽditur p exemplũ ouidij dicentis. In tertio metamorphoſeos. Spargit humi iuſſos mortalia ſemina dentes. Item in eodem. Spectat humi poſit⁹ geminum ſeu lumina ſyd⁹. Itẽ in doctrinali ſcribit. Rotbomagi ſtudeaſ vel rome deĩde moreris. Militie tñ atq3 domi reſidebis humiq3. Itẽ greciſm⁹ dicit ſic. Rome rotbomagi ꝟ none moraſ athenis. Romã rotbomagũ ꝟ nonẽ tendit athenas. Roma rotbomago ꝟ none redibat athenis. Rure moraſ humi militieq3 domi. Ruſ tendebat humũ militiãq3 domũ. Rure redibat humo militiaq3 domo. Dicũt aũt grãmatici ꝙ iſta q̃tuor appellatiua ſequũtur reglas ꝓprioꝝ noĩm: q: ſunt appropriata ad neceſſaria ſaluationis vite hũane: duo ad defenſionẽ extriſecã. dom⁹ eñ defendit a pluuia ⁊ grandie: militia ab hoſtib⁹: ⁊ alia duo quo ad defenſionẽ intriſecã. ſ. rus qd̃ neceſſariũ eſt ad culturam: vt inde hõ alatur: ⁊ hum⁹ .i. terra humida ⁊ gramioſa: vt iumẽta paſcãtur [l] Hũc ablatũ de nũero. hoc hr̃. .i. vij. [m] Quẽ amaſias ſacerdos. bethel de q̄ legiſ infra. vij.

Explicit qualiſcunq3 expoſitio iſtius prologi.

Incipit poſtilla fratris Nycolai de lyra ſuper amos cum additionibus pauli epiſcopi burgeñ.

Verba Amos. Hec ꝓphia q̄ tertio loco poniſ diuidiſ in ꝓhemiũ ⁊ tractatũ qui incipit. ibi. Et dixit. In p̃ma pte p̃io notificaſ auctor ex noĩe cũ dr̃.

[a] Verba Amos. Etiſte eſt ali⁹ ab illo q̄ fuit pater ẏſaie: licet vterq3 fuerit ꝓpħa. Ille eñ fuit nobilis ⁊ de genere regio. hic aũt ruſtican⁹. Ille etiã ſcribiſ i hebreo p literã aleph in pricipio ⁊ ſade in fine: iſte ꝟo p literã ayn in principio ⁊ ſameth in fine. Propẽ qd̃ ille robuſt⁹: hic auſus interptaſ. Notificaſ etiã ex officio cũ dr̃. [b] Qui fuit in paſtori. thecue. Eſt aũt thecua territoriũ ſegetib⁹ ineptũ: ſunt ibi tñ paſcua aĩalibus fecũda: ſcd̃o oſtẽdiſ quib⁹ ꝓphetauerit. cũ dr̃. [c] Que vidit ſup iſrael. i. ſup regnũ decẽ tribuũ ꝯ illud principaliſ ꝓphetauit: ſecũdario tñ cõtra plura alia regna: vt videbiſ. tertio oſtẽditur tp̃s in quo ꝓphauit: ⁊ p̃io in generali cum dr̃. [d] In dieb⁹ ozie regis iuda ⁊ in dieb⁹ hieroboã. Iſti eñ ſimul regnauerũt ꝑialiter tñ. q: vltia ps regni hieroboaꝫ ⁊ p̃ia regni ozie ſimul cõcurrũt. vt p3. iiij. reg. xv. ozias tñ ibi noĩatur azarias. q: fuit binomi⁹: ſcd̃o i ſpãli cũ dr̃. [e] Ante duos ãnos terremot⁹. Ozias. n. rex iuda in ſupbiã elat⁹ voluit offerre thymiama in tẽplo dñi ſuper altare incenſi: ⁊ tunc a domino fuit lepra percuſſus: ⁊ fuit etiã tunc terremot⁹ ad oſtẽdendũ irã dei cõtra ipm̃ de q̄ terremotu dicit plen⁹ zacha. xiiij. Amos cepit ꝓphetare p duos annos ante. [f] Et dixit. Hic incipit tractat⁹ in quo p̃io ꝓphetat cõtra plura regna in generali: ſecũdo magis in ſpãli: ibi. Hec dicit. Circa p̃mũ dr̃. Et dixit. ſ. amos a deo inſpirat⁹. [g] Dñs de ſyon rugiet. irã eũ dñi cõtra regna in ſequẽtib3 expſſa deſignat metaphorice p rugitũ leonis qui eſt terribilis. ⁊ dicit. [h] De ſyon. eo ꝙ ibi in tẽplo erat ꝓpiciatoriũ. qd̃ erat q̄ſi ſedes dei vt dictũ fuit Exo. xxv. ⁊ videbatur ꝓphete imaginarie ꝙ vox dei loquẽtis ad ſe ex illo loco procederet vſq3 ad eũ. [i] Et luxerunt ſpecioſa paſtoꝝ. i. habitatões ⁊ maneria ꝓploꝝum tregnoꝝ infra ſcriptorum. [k] Et exiccat⁹ eſt vertex carmeli. i. cito deficiet ptãs cuiuſlibet regni. ſic eñ ſonat tranſlatio chaldaica: ⁊ iõ nõ eſt h̃ ꝓphetia de ſterilitate futura p nimiã ſiccitatẽ vt credũt aliq̄: ſed eſt locutio metaphorica ad deſignandũ deſolatõꝫ regnoꝝ infra ſcriptoꝝ. [l] Hec di. Hic p̄ũr ꝓphetizat mag̃ in ſpãli: ⁊ primo cõtra extraneos. ſecũdo cõtra iudeos ſequẽti ca. ibi. Hec dicit dñs ſup tribus ſcelerib⁹ iuda. Prĩa diuidiſ in ſex ptes ſm ſex regna cõtra que ꝓphetizat: ⁊ patebũt ptes ꝓſequẽdo. In p̃ia pte ꝓphetizat cõtra regnũ ſyrie dicẽs. [m] Sup tribus ſcelerib⁹ damaſci. i. ſyrie: eo ꝙ damaſcus erat metropolis illi⁹ regni: ſm qd̃ dr̃ eſaie. vij. Caput ſyrie damaſcus. [n] Et ſup quatuor nõ cõuertã. hic dicũt hebrei ꝙ ſi homo peccauerit bis vel ter eodẽ genere peccati: remiſſibile eſt. ſ3 nõ ſi q̃ter: ⁊ ſi intelligãt de irremiſſibilitate ſimpliciter: hoc ẽ erroneũ ⁊ cõtra ſcripturã. ſicut p3. iiij. reg. de manaſſe rege: qui nõ ſolũ q̃ter ſed pluries peccatũ ẏdolatrie ⁊ homicidij incurrit: ⁊ tñ finaliſ veniã obtinuit. ⁊ alia plura exẽpla poſſent adduci de ſcriptura. Si intelligaſ irremiſſibile. i. de difficili remiſſile: ſic veꝝ eſt. Iſta tñ difficultas nõ eſt ex parte diuine potẽtie: ſed ex pte peccatoris qui ex eo ꝙ totiẽs reiterat peccatũ reddit ſe miſericordia indignũ: ſine qua nõ pot a peccãtõ reſurgere: ſm qd̃ dicit oſee. xiij. Perditio tua ex te iſrael: tantũmõ ex me auxiliũ tuũ. Per talẽ ꝟo modum loquẽdi dicit ſaluator math. xij. Qui aũt dixerit vbũ cõtra ſpm̃ ſanctũ nõ remittet ei. id eſt de difficili remittetur: hoc etiã mõ dicit pħs. v. meta. ꝙ impoſſibile dicit vno mõ qd̃ vix põt fieri. regnũ vero ſyrie multotiẽs affixerat regnũ decẽ tribuuꝫ ⁊ iniuſte: ꝓpter qd̃ dignũ erat diuina punitione: ⁊ maxie q: victoria ſibi cõceſſa abuſum fuerat in magna crudelitate: ideo ſubditur. [o] Eo ꝙ triturauerũt i plauſtris ferreis galaad. i. hitatores galaad. p plauſtra non intelligũtur hic currus: ſ3 quedã inſtrumẽta dẽtes ferreos hñtia q̄ voluebãtur ſup ſegetes poſitas i area: nõ ſolũ ad excutiẽdũ granũ: ſed ⁊ ad cõuertẽdũ ſic ſtipulã vt redigereſ q̄ſi in paleã ad dandũ aĩalibus in defectu melioris pabuli: ⁊ talib⁹ inſtrumẽtis ꝯtriuerũt ſyrij hoies crudeliter de galaad. [p] Et mit. ignẽ in domo aſael: ⁊ deuorabit do. benadab. Sic ſcribiſ cõiter in biblijs noſtris. i hebreo tñ ſcribiſ p literã res in fine ſic benedar. benadab aũt ſcript⁹ per b in fine regnauit ante aſael imediate: ⁊ poſt aſael benedar filiuſ ei⁹. Et iſti fuerũt ante tp̃s amos ꝓphete qui cepit ꝓphetare tp̃e ozie vt dictũ eſt ⁊ ꝓpter hoc cũ dr̃ hic. Et mittã ignẽ in domũ aſael. per domum intelligitur poſteri eoꝝ a deo puniti. que punitio noĩe ignis deſignatur. probabile eſt etiã ꝙ edificia ab eis facta fuerũt tũc cõbuſta. exprimuntur aũt hic inter reges ſyrie aſael ⁊ benedar: q: crudeliter nimis ſe habuerũt erga filios iſrael: vt patet ex. iiij. Regum.

leem: curã gerẽs pecoꝝ in latitudine campoꝝ q̄ ſunt ꝓximi oppido thecue: in⁹ q̄bus humi aride atq3 harenoſe nihil oĩno^k frugũ gignit ſ3 vberrimis paſcuis abũdãt: ⁊ iõ cũcta ſũt plena paſtorib⁹: ⁊ ſterilitas terre cõpẽſatur pecoꝝ multitudine. Ex hoc numero paſtoꝝ fuit amos imperitus ſmone: ſ3 plenus ſcia. Prophetauit aũt eiſdẽ tpibus: q̄bus iohel naũ ionas oſee eſaias. S3 aliquãtulũ exorſus ẽ ꝓphetare tanq̃3 eſaias. Maxie aũt cõtra decẽ trib⁹ locut⁹ ẽ: pauca de duab⁹ interſerẽs: hũc^l ablatum de numero paſtoꝝ miſit dñs: vt in ſamaria ꝓphetaret. quẽ3^m amaſias ſacerdos frequẽter plagis afflixit tandẽ fili⁹ eius ozias vecte p tympora trãſfixit. Poſt hec ſemiuiu⁹ in terrã ſuã euect⁹: p⁹ aliquot dieſ dolore vulneris expirauit: ſepultuſq3 eſt cũ patribus ſuis.

Explicit ꝓlogus. Incipit Amos ꝓpheta. Capl̃m .i.

Verba^a Amos q^b fuit in paſtoribus thecue que^c vidit ſup iſrl̃ in^d diebus ozie regis iuda: ⁊ in dieb⁹ hieroboã filii ioas regis iſrael ante^e duos ãnos terremotuſ. Et^f dixit. Dñs^g de^h ſyon rugiet ⁊ de hierlm dabit vocẽ ſuã. Et^i luxerũt ſpecioſa paſtoꝝ: et^k exiccat⁹ eſt vertex carmeli. Hec^l dicit dñs Sup^m trib⁹ ſcelerib⁹ damaſci et^n ſup q̃tuor non conuertã eũ: eo^o ꝙ triturauerũt in plauſtris ferreis galaad. Et^p mittam ignẽ in domum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

q Et cōterā vectem damasci.i.fortitudinem eius. r Et disp. habitatorem de campo ydoli.i.de syria ydolatrie subdita. s Et tenenté sceptrū.i.regē. t De domo voluptatis.i.in domo regia ī q vacabat delitijs. v Et transferet ꝛc.hoc fuit īpletū tpe achaz, vt hr.iiij.reg.xvi. vbi dr Teglatphalassar rex assyrioꝝ interfecit rasin regē syrie: ꝛ habitatores damasci transtulit cyrenem. x Hec dicit. Hec est scda ps in qua ꝓphetizat contra philisteos dicens.

e Ad dilatandū terminū suū.i.terrā sue habitatōis. f Et succēdā ignē in muro rabba. Hec ē ciuitas que.iij.Deut. vocatur rabath: ꝛ erat metropolis in regno āmon. g In vlu.i.in sono cōfuso vulneratoꝝ ꝛ morientū in ꝑlio. h Et ibit melchon.i.rex eoꝝ. In captiuitatē.

y Sup trib⁹ scelerib⁹ gaze.nomē est ciuitatis regie. z Et sup q̄tuor ꝛc.exponat sicut prius de multiplici impugnatione iudeoꝝ iniusta: ꝓpter qd philistei erant digni dei vindicta ꝛ maxie q: vsi sūt erga eos crudelitate nimia idō subditur. a Eo q transtulerit captiuitatem pfectā.destructa p assyrios: ꝛ postea hierlm p chaldeos aliq euadentes fugerūt ad suas terras philistinoꝝ: qbus in talī casu erat cōpatiendum ꝛ philistei econuerso eis insidiantes capiebant eos ꝛ idumeis vēdebāt in seruos: ꝛ sic trāsferebant captiuitatē iudeorū perfectā. b Et mit. ignē in muꝝ gaze. que postea fuit accensa p chaldeos. ꝛ pñr facit mētionē de destructōne aliaꝝ ciuitatū nobiliū in terra philisthijm: ꝛ pꝫ litera cū dicitur. Cū disꝑdam ꝛc. c Hec dicit. Hec est tertia pars in qua ꝓphetizat cōtra tyrū q̄ est in ꝑte aq̄lonari iuxta iudeā: ꝛ multiciens tyrij intulerūt iudeis molestia; ꝓpter qd erāt digni a deo puniri: idō subdit. d Sup trib⁹ scelerib⁹ ꝛc. ꝛ maxie q: eadem crudelitate vsi sunt erga iudeos fugitiuos qua ꝛ philistei: idō sequit.

azahel: ꝛ deuorabit domos benadab. Et[q] cōteram vectē damasci. Et[r] disꝑdā habitatorē de cāpo ydoli: et[s] tenentē sceptrū de[t] domo voluptatis: et[u] trāsferet pplus syrie cyrenē dicit dñs. Hec[x] dicit dñs. Sup[y] trib⁹ scelerib⁹ gaze: et[z] sup q̄tuor nō cōuertā eū: eo[a] q abstulerit captiuitatē pfectā: vt ꝯcluderet eā in idumea. Et[b] mittā ignē in muꝝ gaze et deuorabit edes ei⁹ ꝛ disꝑdā habitatorē de azoto: ꝛ tenētem sceptrū de ascalone: ꝛ conuertā manū meā sup acharon ꝛ ꝑibūt reliq philistinorū dicit dñs. Hec[c] dicit dñs. Sup[d] trib⁹ scelerib⁹ tyri: ꝛ sup q̄tuor nō cōuertā eū: eo[e] q cōcluserint captiuitatē pfectaꝫ in idumea: et[f] nō sint recordati federis fratrū. Et[g] mittā ignē in muꝝ tyri: et deuorabit edes ei⁹. Hec[h] dicit dñs. Super trib⁹ scelerib⁹

edom ꝛ sup q̄tuor nō cōuertā eū: eo[i] q ꝑsecut⁹ sit in gladio fratreꝫ suū ꝛ[k] violauerit misericordiaꝫ ei⁹ et[l] tenuerit vltra furorē suū et indignationē suā suauerit vsqꝫ i fineꝫ. Mittā[m] ignē in thamā: ꝛ deuorabit edes bosre. Hec[a] dicit dñs. Sup[b] trib⁹ scelerib⁹ filioꝝ āmon ꝛ sup q̄tuor nō[c] cōuertā eū: eo[d] q dissecuerit ꝑgnātes galaad ad[e] dilatandū terminū suū. Et[f] succendā ignē i muro rabba ꝛ deuorabit edes ei⁹ in[g] vlulatu in die belli: ꝛ in turbine in die cōmotōis. Et[h] ibit melchon in captiuitatē: ipe ꝛ principes eius simul dicit dominus.

Capitulū.ij.

b Hec[a] dicit dñs. Sup[b] trib⁹ scelerib⁹ moab ꝛ sup quatuor nō cōuertā eū eo[c] q incēderit ossa regis idumee vsqꝫ ad cinereꝫ. Et mittā ignē in moab et[d] deuorabit

In capitulo primo amos: vbi dicitur in postil. eo q dissecuerit ꝑgnātes galaad

Additio.

Binos habem⁹ ꝑgnātes.in hebreo hēbaroth q̄ dictio vno mō significat ꝑgnantes ꝛ alio mō significat mōtanas: ꝛ isto modo intelligendo sensus huius ē q amonite dissipabant montanas q̄ diuidebāt inter terrā āmon ꝛ galaad: vt sic āpliarēt terminos suos amonis ide liminib⁹: ꝛ hoc videt magis cōsonū rationi.

Capitm.ij.

a Hec dic. Hec est sexta ps i qua prophetat cōtra pplm moab qui ūr descēdit a loth. ꝓpter qd debuit diligere iudeos ꝛ tn ecōtrario multociēs ipugnauit eos: vt pꝫ in libris iudicū ꝛ regū: idō dicitur.

b Sup trib⁹ scelerib⁹ ꝛc.i.multociens replicans: ꝓpter qd dign⁹ erat sustinere suppliciū ꝛ cū hoc q: dignitati regie imulit crudele supliciūꝫ: idō subdit. c Eo q incēderit ossa regis idumee. quis aūt ille rex fuerit nō dr hic nec etiā alibi in scriptura. Aliq tamē glosatores dicunt q fuit ille rex edom qui.iiij. Reg.iij.dicit fuisse in exercitu cū regib⁹ israel ꝛ iuda cōtra moabitas: ꝛ cū rex moab esset obsessus voluit irrūpere ad regē edō ꝛ nō potuit: sed fuit cōpulsus in ciuitatē redire; ꝓpter qd moabite cōtra eū irati post mortē eius effuderūt ossa de sepulcro eius ꝛ incēderūt ea. Ra.sa.dicit q q̄dā rex edom pugnās ꝯtra moabitas cecidit in manib⁹ eoꝝ: ꝛ exercuerūt in eo hanc crudelem ignominiā: tn nō dicit qs fuerit ille rex edom.

d Et deuorabit edes carioth.nomē est ciuitatis in moab.

e Et morietur in sonitu moab.in sonitu.s.belli vbi est sonit⁹ magnus: ex fragore armoꝝ ꝛ clamore morientiū. f Et disꝑdaꝫ iudicē ꝛc.i.iudices ꝛ omnes nobiles ꝑsonas. g Hec dicit. Postq̄ ꝓphauit cōtra idumeos: hic ꝓphetat cōtra iudeos: ꝛ pmo cōtra regnū iuda: secūdo cōtra regnū israel ibi. Hec dicit dñs. Circa primū sciēdū q decē tribub⁹ separatis a regno dauid iij.reg.xij. cultus ꝛ doctrina legis p sacerdotes remāsit i regno iude; ꝓpter qd illud regnū hūit maiorē opertunitatē seruādi legē cultū diuinū: ꝛ per ꝯñs magis reprehēsibile fuit de transgressione ꝛ tn multociēs ꝛ multiplr peccauit in ptroqꝫ: cōtēnēdo legē ꝛ exercēdo ydolatriam. vt pꝫ ex.iiij.reg. ꝛ.ij.paralip. ꝓpter hoc meruit diuinā punitionē: idō subdit. h Sup trib⁹ scelerib⁹ ꝛc. ꝛ pꝫ ex dictis litera. i Et mittā ignē in iuda ꝛc. hoc fuit impletū qñ nabusardā succēdit domū dñi ꝛ domū regis: ꝛ domos hierlm p circuitū.iiij.reg.vltimo. k Hec dicit. hic ꝯñr ꝓphetat cōtra regnū israel. ꝛ ponitur hec ꝓphetia vltimo loco q: ꝓphetia circa ea diuti⁹ immoratur.s.vsqꝫ ad finē. tn aliq̄ interserit aliqñ d regno iuda: ꝛ diuiditur in duas partes. Amos.n. pmo denūciat iuā prophetiam: secūdo ex hoc patitur iniuriam

e Eo q cōcluserint ꝛc. ꝛ exponit vt supra. f Et nō sunt recordati federis fratrū.i.salomonis regis israel. ꝛ hyrā regis tyri qui fuerūt adinuicē cōfederati.iij.reg.v. ꝛ intantū q vocabāt se mutuo fratres ꝓpter qd hyrā dixit salomoni.iij.reg.ix. Heccine sunt ciuitates quas dedisti mihi frat. g Et mittā ignē in muꝝ tyri p chaldeos. h Hec dic dñs. Hec ē q̄rta ps in q ꝓphetizat cōtra idumeā q̄ mltociēs valde ꝑsecuta est iudeā; ꝓpter qd meruerat sufficiē vindictā: maxie cum idumei ꝛ iudei de duob⁹ fratrib⁹ essent nati.s.iacob ꝛ esau: ꝓpter qd naturaliter eos diligere debebāt ꝛ ipi ecōtrario eos odio hebant: ideo subditur.

i Eo q in gladio ꝑsecut⁹ sit fratrē suū. esau em̄ q̄rebat occidere iacob fratrē suū. Gen.xxvij. ꝛ similr idumei ab esau descēdētes filijs israel petētib⁹ transitū p terrā negauerūt. Nu.xx. dicētes pplo israel. Non transibis per me alioqn armat⁹ occurrā tibi. ꝛ silr postea frequēter impugnauerūt eos in terra sua: idō subdit. k Et viola.mise.ei⁹.i.quā debuit habere erga pplm isrl rōne dicte fraternitatis. l Et tenu. vltra furorē suū ꝛc.i.irā ꝛ odiū ipsius esau contra iacob semp tenuit ppls idumeoꝝ cōtra pplm iudeoꝝ. m Mittā ignē in themā. nomē ē loci in idumea ꝛ silr bosra: vnde fuit iobab rex edom Gen.xxxvi. ca. Sꝫ alia est bosra in moab. a Hec dicit. Hec est ps quinta in qua ꝓphetizat cōtra filios āmō q̄ debuerunt diligere filios isrl: eo q descēderūt a loth nepote abrahe primi pris iudeoꝝ ꝛ ipi ecōtrario habuerūt eos odio: ꝛ eos multis vicibus ꝑsecuti sunt crudeliter. vt pꝫ.i. reg.xi. de naas rege eoꝝ q̄ nolebat fedus facere cū eis nisi erueret oīm oculos dextros: idō subdit. b Sup trib⁹ scelerib⁹ filioꝝ āmon.i. multociēs replicans. c Nō cōuertā eū, dado sibi pnīaꝫ vt cōseq̄tur veniā. d Eo q dissecuerit ꝑgnantes galaad ne pueros pareret q̄ terrā patrū possideret: sed ipsi āmonite eā habitarēt: idō subdit.

ca.vj. Prima in tres: q2 primo arguit populū de auaricia. ſcđo de idolatria. ca.iiij. ibi. Uenite ad bethel. tertio de carnalitate ⁊ laſciuia. ca.vj. Sciendū tñ q ista diuiſio non ē pciſa: ſed cū a plurimo. in qlibet em̄ pte interſeritur de alijs vicijs. Prima i duas. q2 primo arguitur cupiditas p̄ roꝝ. ſecūdo ſuaꝝ vxoꝝ in pricipio. ca.iiij.

ab eis: ideo ſubdit. Et vinū dānatoꝝ ⁊c. c Ego aūt hic ꝯñr recolunt diuina bñficia illi pplo exhibita: vt ex hoc flagicia pdicta apparent maiora: ⁊ ſupplicia ſequētia iuſtiora: ⁊ dr in pſona dei. Ego aūt exterminaui amorreū a facie coꝝ. i. añ faciē ppli iſrael: ſic patet in libro Nu. ⁊ ioſue. d Cui' altitudo cedroꝝ. i. valde excelſiua vltra cōes ſtatu: iō de eis dicitur. Nu. xiij. Quib' cōpati quaſi locuſte videbantur.

Prīa in tres: q2 primo ponūtur populi flagicia: ſecūdo recoluntur dei beneficia. ibi Ego ſum. tertio pdicūtur futura ſupplicia. ibi. Ecce ego. Circa primū dicitur.

l Sup trib' ſcelerib' ⁊c. qđ exponūt aliqui dicētes q primum ſcelus fuit vēditio ioſeph. Geñ. xxxvij. ſcđz ſado ratione vituli. Exo. xxxij. tertiū in negatione dauid. iij. regū. xij. Que nobis pars in dauid ⁊c. qrtū aūt in vēditione ipſi' xpi: ppter quā ſunt p orbē captiuati: ppter qđ dicitur.

m Non conuertam eum. reducēdo ab hac captiuitate.

n Eo q vēdiderit p argento iuſtū. i. chriſtū antonomaſice iuſtū: ſed illud qđ ſubditur nō videtur bene cōſonare.

rabit edes carioth: et[e] morieť i ſonitu moab in clāgore tube: ⁊[f] diſpdā iudicē de medio ei' et oēs principes eius interficiā cū eo dic̄ dñs Hec[g] dicit dñs. Sup[h] tribus ſcelenbus iuda ⁊ ſup quattuor nō cōuertā eū: eo q abiecerit legē dñi: ⁊ mādata eius nō cuſtodierit. Deceperunt eni eos idola ſua: poſt q̄ abierāt pr̄es eoꝝ. Et[i] mittā ignē in iuda ⁊ deuorabit edes hieruſalem. Hec[k] dicit dñs. Sup[l] trib' ſcelenbus iſrael: ⁊ ſup q̄tuor nō[m] ꝯuertā eū: p eo[n] q vendiderit p argēto iuſtū: ⁊[o] pauperē p calciamētis. Qui[p] cōterūt ſup puluerē terre capita pauperū: et[q] viā humiliū declinant. Et[a] fili' ac pater ei' ierūt ad puellā vt violarēt nomen ſanctū meū: ⁊[b] ſup veſtimētis pignoratis accubuerūt iuxta oē altare: ⁊ vinū dānatoꝝ bibebāt in domo dei ſui. Ego[c] aūt exterminaui amorreū a facie eoꝝ cuius[d] altitudo cedroꝝ altitudo eius: et[e] fortis ipē q̄ſi quercus'. Et[f] ꝯtriui fructū eius deſup et radices eius ſubter. Ego ſū q aſcendere vos feci de terra egypti: ⁊ eduxi vos in deſertū q̄draginta ānis: vt poſſideretis terrā amorrei: et[g] ſuſcitaui de filijs veſtris in pphetas: et[h] de iuuenib' vr̄is nazareos. Nunqd[i] nō ita ē filii iſrael dic̄ dñs. Et[k] ppinabatis nazareis vinū: ⁊[l] pphetis mandabatis dicētes ne pphetetis. Ecce[m] ego ſtridebo ſubter vos: ſicut ſtridet plauſtrū onuſtū feno. Et[n] pibit fuga a veloce: ⁊ fortis nō obtinebit vtutē ſuā: ⁊ robuſt' nō ſaluabit aiam ſuā. Et[o] tenēs arcū nō ſtabit: ⁊ velox pedib' ſuis ñ ſaluabit ⁊ aſcēſor eq nō ſaluabit aiaz ſuā: ⁊[p] robuſt' corde inter fortes nudus[q] fugiet i illa die dicit dñs

a Audite[a] vbū Ca. iij.

qđ locut' eſt dñs ſup vos filii iſrl ſup[b] oēs cognatōes quā eduxi de terra egypti dicēs. Tantū[c] mō vos cognoui ex oib' cognatōnib' terre. Idcirco[d] viſitabo ſup vos oēs iniqtates vr̄as. Nunqd[e] ābulabūt duo pariter: niſi[f] cōuenerit eis. Nūqd[g] rugiet leo in ſaltu: niſi hūerit pdā. Nūqd[h] dabit catulus leonis vocē de cubili ſuo: niſi aliqd apphēderit. Nūqd[i] cadet auis i laqueū terre: abſq2[k] aucupe

e Et fortis ipē q̄ſi quercus. i. ſic excedebat populū iſrl' i altitudie: ita ⁊ in fortitudine.

f Et cōtriui fructū ei' deſup ⁊c. i. principes ⁊ ſubiectos illi' ppli. Cōſequēter recolitur aliud bñficium pcedēs. ſ. eductio d' ſeruitute egypti cū dr. Ego ſum ⁊c. ⁊ patz litera. g Et ſuſcitaui de filijs veſtris prophetas. ad docēdū populū: ⁊ hoc pz p totum vetus teſtamentum.

h Et de iuuenib' vr̄is nazareos. aliq̄s ad ſp vt ſanſonē ⁊ ſamuelē ⁊ aliq̄s ad tempus.

i Nūquid nō ita ē. q.d. nō poteſtis negare iſta bñficia ⁊ vos ecōtrario me puocatis: iō ſeqtur.

k Et ppinabatis nazareis vinū. vt infringerent votū mihi factum.

l Et pphetis mandabatis. ſic pz infra. vij. c. q amaſias ſacerdos bethel nitebatur impedire amos a pphetia.

m Ecce ego. Hic ꝯñr pdicūtur debita ſupplicia: ⁊ p̄ oñdiť h̄ punitō ineuitabilis: ⁊ ſcđo rationabilis. ca. ſequēti. Circa primū dr. Ecce ego ſtridebo ſup vos ⁊c. talis aūt ſtridor cauſať ex onere ſupra poſito ⁊ p h̄ inſinuať q pctā ppli erāt ita grauia q̄ſi de' nō poſſet vltra tolerare abſq2 punitōe debita. Hebrei ſic dicūt. Ecce ego ſtridebo in loc̄ veſtris. q2 dictio hebraica ē equiuoca ad vtrāq2 ſignificatōē: ⁊ in h̄ notať mod' punitōis. Plauſtrū mltū oneratū cōterit ⁊ ſtridere faċ illa ſup q̄ trāſit. q.d. nō poteritꝭ effugere. ſic nec illa ſup q̄ trāſit plauſtrū oneratū: iō ſubdiť. n Et pibit fuga a veloce. q2 capieť anteq̄ poſſit effugere. o Et tenēs arcū. nō ſtabit ꝯ hoſtē. p Et robuſt' corde. i. audax ⁊ ꝯſtās alias. q Nud' effugiet. piectꝭ armis p̄ timore.

o Et pauperē pro calciamentis: ppter qđ hec expoſitio videtur magis myſtica q̄ literalis. iō dicēdū eſt aliter. m Sup trib' ſcelenbus ⁊c. i. p vicijs infraſcriptꝭ multotiēs ⁊ multiplr iteratis ſic ſup dictū eſt de alijs. n Eo q vēdiderit p argento iuſtū. i. iuſticiā ſubuertēdo iudiciū p precio. o Et pauperē p calciamētis. i. p re parui valoris in q̄ appet magn' cōtēpt' pauperꝭ. hebrei dicūt. Et pauperē p clauſur. Dictio em̄ hebraica hic poſita equiuoca ē ad calciamēta ⁊ clauſuras. Et expōit ſic ra. ſa. dicēs. q qñ paup hēbat vineā vel agrū iuxta diuitis poſſeſſiōē moleſtabat eū calūnijs vt ſic cogereť ſibi vēdere poſſeſſionē ſuam. ⁊ diues ſic auferebat clauſurā mediā inter ſuā ⁊ pauperis poſſeſſionē: ponēs totū ſub vna clauſura. ⁊ hoc magꝭ cōſonat litere precedenti. p Qui conterunt ſuper puluerem terre capita pauperum. eum deficiendo totaliter a ſuo ſtatu. ſic enim deiectus vulgariter dicitur in puluere proſtratus. q Et viam humiliū declināt. i. declinare faciūt. q2 humiles talib' ſupbis cedūt in via qñ obuiauerīt eis declinātes a latere.

a Et filius ⁊ pater eius ierūt ad puellā. id eſt pater violauit puellam filio ſuo affidatam ſeu deſponſatam: ⁊ in hoc tangitur crimen inceſtus.

b Et ſup veſt. pigno. accu. iuxta oē altare. Faciebāt em̄ iſti aliqñ magna cōuiuia i loc̄ vbi colebāť ydola: ⁊ de veſtimentꝭ pauperꝭ apđ eos ipignoratꝭ faciebāt ſedes ad recūbēdū in mēſa: ⁊ q2 cōuiuia illa fiebāt de ſubſtātia iniuſta oppſſoꝝ ⁊ dānatoꝝ

Audite vbū. Poſtq̄ꝫ punitio regni iſrl' oñſa eſt in Ca. iij. euitabiľ. hic ꝯñr oñdiť rōnabilis. ⁊ diuidiť in duas ptes: q2 p̄ h̄ rōnabilitas declarať. ſcđo punitio iterꝫ pclamať. ibi. Propterea. Prima in duas: q2 p̄ oñdiť rōabilitas ex teſtimonio diuio. ſcđo ex hūano ibi. Auditū facite. Circa primū pphā p̄ excitat attētionē dicēs. Audite vbū ⁊c. b Sup oēs cognatōēs. ⁊ ſic alloqtur oēs iudeos gñalr. c Tñmō vos cognoui ⁊c. phibēdo vob̄ legē diuinam ⁊ alia bñficia plura. ps. cxlvij. Nō fec̄ taliť oi natōi ⁊ iudicia ſua nō māifeſtauit eis. d Idcirco viſitabo ſup vos. acrius vos puniēdo q̄to maioꝝ fuit vr̄a ingratitudo. dicta pphaꝝ ſpū dei loqntiū repelēdo. iō ſubdiť. e Nūqd ābu. duo pit. ad aliquē locū determiatū. f Niſi eis ꝯue. taleiter ex rōabili cā. q.d. nō: p h̄ metaphorice deſignatur cōueniētia dei ⁊ pphe loqntis ex ei' ore. g Nūquid ru. leo in ſaltu ⁊c. q.d. nō: leo rugieť ēde' p os pphe pctorib' ꝯminās: ad qđ ſeqtur pēa ſic ad rugitū leonis pda ⁊ h̄ niſi penituerit. ⁊ idē intelligiť p h̄ qđ ſubdiť h Nun

Nūquid auferet͛ laque⁹ de terra anteq̄ʒ quid ceperit. Si clāget tuba in ciuitate: ⁊ ppl's nō expa‑neſcet. Si erit maluʒ in ciuitate: qđ dñs nō fecerit. Q͛ non faciet dñſ de⁹ v͛bū niſi reuelauerit ſecre‑tū ſuū ad ſeruos ſuos prophetas. Leo rugiet: qs nō timebit. Dñſ de⁹ locut⁹ eſt: qs nō pphetabit. Auditū facite in edib⁹ azoti: et in edib⁹ terre egypti: et dicite. Cō‑gregamini ſup mōtes ſamarie: ⁊ videte inſanias mltas i medio e⁹ et calūniā patiētes in penetralib⁹ eius. Et neſcierūt facere rectū dic͂ dñs theſaurizātes iniqtatē: ⁊ rapi‑nas in edib⁹ ſuiſ. Propterea hec dicit dñs de⁹. Tribulabit͛ ⁊ cir‑cuiet͛ terra ⁊ detrahet͛ ex te forti‑tudo tua et diripiet͛ edes tue: hec dicit dñs. Quō ſi eruat paſtoꝛ de oꝛe leonis duo crura aut extremū auricule: ſic eruētur filii iſrl': q ha‑bitant in ſamaria in plaga lectuli et in damaſci grabato. Audite ⁊ teſtamini in domo iacob dicit dñs de⁹ exercituū: q: in die cū viſitare cepo p̄uaricationis iſrael ſup eum viſitabo et ſuper altaria bethel: ⁊ amputabūtur cornua altaris ⁊ ca‑dent in terrā. Et pcutiā domum hyemalē cū domo eſtiua. et p̄ibūt dom⁹ eburnee: ⁊ diſſipabūtur e‑des multe dicit dñs. Ca. iiij.

a Audite v͛bū hoc vacce pi‑gues: que eſtis in monte ſa‑marie q calūniā facitis egenis: et cōfringitis paupes. Que dicitiſ dñis veſtris: afferte et bibemus. Iurauit dñs deus in ſancto ſuo: quia ecce dies veniēt ſup vos et leuabūt vos in cōtis et reliquias

quid dabit ⁊c. eſt eñ repetitio eiuſdē ſententie ad maioꝛem aſſertionē.

i Nūquid cadet auis in laq̄um terre. i. abſconditū in terra.

k Abſq̄ʒ aucupe. i. ſine opere aucupis laq̄um tendentis. q. d. nō: per aucupē intelligit͛ deus peccatoꝛē capiēs in laqueū pene. ps. x. Pluet ſup peccatores laq̄os ⁊c.

l Nūquid auferet͛ laqueus ⁊c. q. d. nō ſic intentio dei non fru‑ſtratur a punitōe pctō‑rū in malo pſeuerātium

m Sic clāget tuba i ci‑uitate. p aduētu aduer‑ſarioꝝ ſup eam.

n Et ppl's nō expaue‑ſcet. q. d. imo. per tubā intelligitur denūciatio pphica diuine commi‑nationis: ppt̄ hoc ſub‑dit͛.

o Si erit ma‑luʒ. ſ. pene. In ciuitate qđ nō fecerit dñs. i. oꝛ‑dinauerit fieri vt debe‑tis culpe puniat͛ deco‑re iuſticie. q. d. alit͛ non fiet.

p Q͛ nō faciet dñs de⁹ v͛bū. de his q̄ ſunt neceſſaria hoīb⁹ nunci‑ari.

q Niſi reuelaue‑rit ⁊c. q: ſicut natura nō deficit in neceſſarijs: ita auctoꝛ nature nō defic͂ nūciādo per pphetas ea que ſunt neceſſaria cognoſci ⁊ non pñt via hūana ſciri. Oīa exem‑pla ad hoc poſita ſūt vt vltio diuina p pphas pclamata rōnabil' oſtē‑datur: ideo ſubditur.

a Leo rugiet. i. dñs per pphetas cōminat͛.

b Quis nō timebit. q. d. Nullus ē qui nō debeat timere ⁊ de malis penitere.

c Dñs de⁹ locut⁹ eſt. pphas inſpirādo.

d Quis nō pphabit. inſpirationē a deo acceptā pplo nūciādo. q. d. null' debʒ tacere p q̄cunq̄ʒ pſecutōe.

e Auditū. Hic pñr oſtēditur rōabili‑tas punitōis teſtimonio hūano. cū dr. Auditū facite in edibus azoti ⁊c. id eſt inter gētiles legē dei nō hñtes.

f Cōgregami ſuper mon‑tes ſamarie ⁊ vide. inſa. multas. i. ydolatrias ꝯ deū.

g Et calūni‑am patientes. in quo notat͛ peccatū cōtra p̄ximū. q. d. ſi gētiles talia viderēt ſola ratione naturali ducti iuſte puniēda dicerēt.

h Pro‑pterea oſtēſa rōabilitate punitōis ſupradicte: hic ipſa iterū pclamatur cū dr.

h Tribulabit͛ ⁊ circuiet͛ terra. ita q nihil remaneat abſcon‑ditum.

i Et detrahet͛ ex te foꝛtitudo tua. i. rex pricipes ⁊ bellato‑res.

k Et diripientur edes tue: q: bona inde auferent͛ ⁊ poſtea in‑cēdent͛: ⁊ hoc fuit iplerū tpe oſee. iiij. Reg. xviij. Verūtñ q: aliq̄ pauci euaſerūt: iō ſubdit͛.

l Quō ſi eruat paſtoꝛ ⁊c. ſic eruētur filij iſrael id eſt valde pauci ex eis.

m In plaga lectuli. i. in regione regni iu‑de: que dr lectulus rōne tēpli qđ erat ibi. de quo dr Cant. i. Lectulus noſter floꝛid⁹: eo q ibi hītabat de⁹ p ſpālē inhītationē. Illi eñ qui p̄dicto mō euaſerūt tpe ezechie venerūt in regnū iude redeūtes ad diui‑nū cultū.

n Et in damaſci grabato. q: etiā aliq̄ ex dictis euaden‑tib⁹ i damaſcū refugerūt: ⁊ fuerūt occultati ad tps. Sciēdū tñ q aliq̄ hebrei dicūt q damaſci eſt h nomē appellatiuū: ⁊ nō eſt nomen loci ⁊ ſignificat victū: q: ex ebrias dei cultoꝛ p̄dictis ad regnū ſuū refugiēti‑bus pui͂dit mō cōueniēti de victu: ⁊ q: nō ſolū fuit ppl's iſrael punit⁹ ſed etiā cultus ydolatrie ibidē diſſipat⁹: iō ſubditur.

o Audite ⁊c. in die cū viſitare cepo p̄uaricatōes iſrael. pplm puniēdo.

p Viſitabo ⁊ ſup altaria bethel. oīa loca ydolatrie ſubuertēdo.

q Et pcutiā domū hyemalē cū domo eſtiua. potētes eñ ex carnalita‑te hēbāt varias domos p hyeme ⁊ eſtate.

r Et p̄ibūt oēs dom⁹ eburnee. nō q totaliter eſſent eburnee. ſed q: ibi erāt aliq̄ opera nimis curioſa eburnea: ⁊ h mō dr. iij. Reg. vltimo de achab rege iſrael. Et do‑mus eburnea quā edificauit.

In capitulo. iij. vbi di‑citur in poſtilla. Ideo ſubdit͛. Nūq̄d ābulabūt duo pariter,

Additio,

Vod dr hic. Nūquid ābulabūt duo p̄iter ⁊c. videt͛ cōtinu‑ari cū p̄cedētib⁹ ⁊ ſequētib⁹. ſic eñ dixerat ſupra de⁹ ipſis filijs iſrael. Tñmō vos cognoui ex oībus natōibus terre. Id‑circo viſitabo ſup vos oēs iniq̄tates veſtras. in quo de⁹ videt͛ rñdere cuidā tacite queſtiōi. Poterāt eñ q̄rere filij iſrael a deo q: eis ꝯminaba‑tur de toꝛ ſuppli‑tijs ppt̄ ſua pec‑cata q̄ eſt ratio q̄ re magis nos af‑flig͛ q̄ alias gē‑tes cū multe alie gētes hmōi pec‑cata. ſ. ydolatrie ⁊ homicidij ⁊ hu‑iuſmōi pctā plꝰ ꝯmitāt. Ad qđ deus reſpondet. Tantūmō vos cognoui ex oīb⁹ natōibus terre. vbi glo. Cū ſim creatoꝛ oīʒ vos ſo‑los elegi in ppl̄ʒ peculiarē vt mei cognitōnē habe‑ret͛. Et idcirco vi‑ſitabo. i. corrigā iniq̄tates veſtras vt ceſſetis: vel ñ ceſſantes grauiꝰ puniam: hec in glo. Sʒ quia erāt aliq̄ q̄ d hu‑iuſmōi diuina vi‑ſitatōe male ſen‑tiebant: erronee eſtimantes q talia mala penalia comminata cum contingerēt euenire non a deo inflicta ſeu intenta erant. ſed contingebant caſualiter: eo mō quo philiſtei. i. reg. vi. dicebāt. Nō man⁹ ſua tetigit nos: ſed caſu cōtigit. Hos improbat ppha dicens. Nū‑quid ambulabūt duo p̄iter niſi cōuenerit. ſic eſt i hebreo: ⁊ qđ additur eis non eſt de textu: ⁊ ſic eſt ſenſus q ſic duo hoīes ex diuerſis p̄tib⁹ venietes cōcurrūt p oīa vt p̄iter ad vnū locū de terminatū accedāt: ſignū eſt q hoc fit ex certa cōuentiā vtriuſq̄ nō a caſu: ⁊ ſic cōueniētia prophetice p̄nūciatōis cū rei euentu eſt ſignū q talis euētus nō eſt caſual' ſed intent⁹: ad qđ addu‑cit aliud exemplum de naturaliter ſignificātib⁹: ſicut eſt rugit⁹ ſeu vociferatio leōis: que ſignificat p̄dā factā vel capiēdā: que q̄dē ſignificatio eſt nō a caū ſʒ ex inſtinctu naturali. Sīlr exē‑plificat de aue cadēte in laq̄um terre: qđ nō caſualit͛ ſʒ per indu‑ſtriā aucupis fit: ſic etiā ablatio laquei. Sīlr etiā adducit exem‑plū de cōtra cōſuetis. ſ. de clāgoꝛe tube qui ſignificat aduētum aduerſarioꝝ: q̄ quidē ſignificatio nō eſt caſual' ſʒ ex moꝛe hoīs intēta. vnde de oīb⁹ iſtis cōcludit p ſimilitudinē. Si erit malū in ciuitate qđ de⁹ nō fecit. Hoc eſt dicere. Sic p̄dicti effect⁹ nō caſualiter ex ſuis cauſis ſʒ oꝛdiate ſeu intēte p̄ueniūt: ſic etiā ma‑la pene eueniūt in ciuitatib⁹ nō ſunt cenſenda caſualia ſʒ a deo intēta: ⁊ h eſt qđ p̄ncipalit͛ intendit deducere ex p̄miſſis.

Capitulum. iiij.

Audite v͛bū. Poſtq̄ cupiditas viroꝝ declarata ē. hic pñr idem oſtēdit de vxorib⁹ eoꝝ: cū dr.

a Audite v͛bū hoc vacce pingues. i. potentū vxores: que dicūtur vacce ppt͛ vitu‑los aureos quos adoꝛabāt: ⁊ pingues rōne diuitiaꝝ: ad q̄rum acq̄ſitionē iniquā viros ſuos incitabāt. ideo ſubditur.

b Que calūniā facit͛. i. p viros vřos fieri procurat͛: iō ſequitur

c Que dicitis dñis veſtris. i. maritis.

d Afferte ⁊ bibem⁹ id eſt ſubſtātiā alioꝝ rapite: vt nos ⁊ familie n̄re poſſim⁹ laute bibere. ⁊ ſubditur pēa.

e Iurauit dñs in ſancto ſuo. i. in ſemetipſo qui ē ſanctusſanctoꝝ.

f Ecce dies veniēt ſuper vos. i. ad punitionē veſtrā.

g Et leuabūt vos poꝛtādo in captiuitatē,

h In cōtis, ſic poꝛtātur res pōderoſe i naui͛.

i Et reliqͣs vr̄as in ollis ferueñtibus.i.ceteros ad fortalicia fu giētes ibidē cremabūtur cū edificijs. k Et p apturas exibi tis.i.multe fient apture in muris:p q̄s extrahemini. l Et piiciemini in armō.nomē eſt regiōis longinq̄ vltra terrā aſſyrio rū. m Uenite. Poſtq̄ ꝓpheta arguit ppl'm de auaricia,

gellum ſubuerſionis terre per aduerſarios:cum dicitur.
y Subuerti vos.que ſubuerſio facta eſt ferro ⁊ igne:ideo ſequitur.
z Et facti eſtis ſicut torris.i.lignuꝫ ſeminuſtū:⁊ dicit a torreo torres.
a Et non rediſtis ad me.totiens flagellati.
b Quapropter hec faciā tibi iſrael.id eſt iterabo tibi penas conſimi les ⁊ maiores.

hic ꝯñr arguit ip ſos de ydolatria ⁊ diuidit in tres ptes:q2 prio po nit ydolatrie fre quētatio:ſecūdo frequētantiū ob ſtinatio.ibi. Uñ ⁊ ego.tertio pro phete monitio.ibi Poſtq̄ aūt. Cir ca primū dicitur n Uenite ad be thel.i.veniet fre frequētādo locus ydolatrie:ita q ꝓpheta nō inui tat ad ydolatriā ſed magiſ arguit eam.
n Ad galgalaꝫ ibi eī fiīt ydola tria exercebat:vt dictū ē ſup Oſee xij.capitu.
o Et offerte.id eſt offeretis tribus dieb'.ſ.in anno ſic in templo dñi qd erat in hieru'ꝫ cultores dei ōbe bant ꝑparere ter' i āno.Exo.xxiij. hieroboaꝫ eñi in cultu vituloꝝ q̄s fecit:ſtatuit aliq̄ ſimilia cultui di uino q̄ fiebat in hieru'm vt ppl'us facili' aſſentiret.
p Et ſacrificate de fermentato.ſi cut ⁊ gētiles ydo latre. Oblatōes

veſtras in ollis feruentib'. Et[k] p apturas exhibitis altera ꝯtra alte rā:et[l] piiciemini i armon dicit dñs. Uēite[m] ad bethel ⁊ impie agite ad[n] galgalā:⁊ multiplicate p̄uari catione. Et[o] offerte mā͞e victimaſ vr̄as:trib' dieb' decimas veſtras Et[p] ſacrificate de fermētato laudē ⁊ vocate volūtarias oblatiōes:et āñūciate. Sicut[q] eñ voluiſtis filii iſrl' dicit dñs de'. Unde[r] ⁊ ego de di vobis ſtuporē dētiū in cūctis vr bib' vr̄is ⁊ indigentiā panū i oib' locis vr̄is ⁊ nō eſtis reuerſi ad me d'c dñs. Ego[s] quoqꝫ ꝓhibui a vo bis imbrē cū adhuc tres mēſes ſup eſſent vſqꝫ ad menſem ⁊[t] plui ſu per vnam ciuitatem:et ſuper alte ram ciuitatē non plui. Pars vna ꝯpluta eſt:⁊ parſ ſup quā nō plui aruit. Et venerūt due ⁊ tres ciui tates ad vnā ciuitatē vt biberent a quā:⁊ nō ſūt ſatiate:⁊ ñ rediſtis ad me dic̄ dñs Percuſſi vos i vento vrēte ⁊ i aurugine:multitudinem hortoꝝ vr̄oꝝ ⁊ vinearꝝ veſtrarꝝ:oli ueta vr̄a et ficeta veſtra comedit eruca:⁊ nō rediſtis ad me dic̄ dñs Miſi[x] in vos mortem in via egy pti: ꝑcuſſi in gladio iuuenes vr̄os

vſqꝫ ad captiuitatē equoꝝ veſtoꝝ ⁊ aſcēdere feci putredinē caſtroꝝ veſtroꝝ i nares veſtras:⁊ nō redi ſtis ad me dic̄ dñs. Subuerti[y] voſ ſic̄ ſubuertit deus ſodomaꝫ et go morrā:⁊[z] facti eſtis quaſi torniſ rap tus ab icēdio ⁊[a] nō rediſtis ad me dic̄ dñs. Quapropt[b] hec faciā ti bi iſrl'. Poſtq̄ꝫ[c] autē hec fecero ti bi ꝑparare[d] in occurſū dī tui iſrael Quia ecce formans mōtes et cre ans vētū ⁊[e] annūcians hōi eloqui um ſuū:faciēs matutinā nebulā:⁊ gradiēſ ſup excelſa terre dñs de'[f] exercituū nomē eius. Cap.v.

Audite[a] vbuꝫ iſtud qd[b] ego leuo ſuper vos planctū Do m' iſrl' cecidit ⁊ nō[d] adijciet:vt re ſurgeret. Uirgo[e] iſrl' ꝓiecta eſt i terrā ſuā nō eſt qui ſuſcitet eā. Q2 hec dicit dñs de'. Urbs[f] de qua egrediebāt mille:relinqnt i ea cē tū:⁊ d' q̄ egrediebāt cētū: reliqnt i ea decē i domo iſrl' q2[b] h' dic̄ dñs deus domui iſrl'. Querite[g] me ⁊[h] viuetis ⁊[i] nolite q̄rere bethel. In galgalā nolite intrare ⁊ i berſabee nō trāſibitiſ:q2[k] galgala captiua du cet et bethel erit inutil'. Querite[l] dominū et viuite ne[m] forte cōbu

c Poſtq̄ autem. Hic conſequenter ponitur prophete monitio.ſ.vt populus ad dominum ꝯuertat:⁊ ad hoc indu citur duplex motiuū:ſe cūdū ponitur ea.ſequē ti. Primū autem moti uum eſt cōſideratio di uine potentie:cui oñis creatura debet ſe ſubij cere:ideo dicitur.
c Poſtq̄ autem hec fe cero tibi.id ē afflictōes predictas.
d Preparare in occur ſuꝫ dei tui iſrael. per de bitam pniam: vexatiōe tibi intellectum dante. Et dicunt expoſitores noſtri cōmuniter ⁊ ſatiſ rationabiliter: q bec ē ꝓphetia de conuerſiōe iudeoruꝫ circa finē mun di futura: vnde ⁊.x.tri bus adhuc non ſunt li berate a captiuitate: et ſm hoc exponitur.

d Preparare in occur ſum.id eſt ꝑparaberis. Ad hanc autem conuer ſionem ſeu penitentiaꝫ dictam debꝫ mouere ex cellentia diuine miſeri cordie:ideo ſequit. Q2 ecce formans montes ⁊c. e Et annūciās homini eloquium ſuū dā do ei ſpiritū ꝓphetie.
f Deus exercituū. id ē angelorum.

eñ deo facte in hieruſaleꝫ erant abſqꝫ fermēto. q Sic eñ voluiſtis filij iſrael.ſ.ſacrificare vitulis aureis:⁊ nō de mādato meo:ſed veſtra voluntate iniqua. r Unde. Hic ꝯñr poni tur obſtinatio ppl'i qui pluries fuit a deo flagellat' ꝓpter pec cata:nō tamē emēdat':⁊ prio ponit flagellū famis:cū dicitur. Unde ⁊ ego dedi vo.ſtu.den.i.famē. Hebrei eñ dicūt. Acuitē dentiū.vnde ⁊ famelici dicūtur vulgariter hñre dentes acutos ⁊ ventrē vacuū:ideo ſequit. Et indigentiaꝫ panū. Secundo fla gellū ſitis cū ſubditur. s Ego quoqꝫ ꝓhi.a vo.imbreꝫ.⁊ h̄ tribus mēſibus ante meſſem: que incipit in terra illa mēſe apri lis:ſic fuit ꝓhibit' ymber tp̄e quo magis ſolet pluere.
t Et plui ſuper vnā ciuitatem ⁊c.i.quādo dedi pluuiā fuit ita modica q nō ſufficiebat vobis ad potuꝫ:ideo ſequit. Et vene runt due ⁊ tres ciuitates ⁊c. Et tertio flagellum venti vrentis terre naſcentia corrumpentis ⁊ erucas generantis:cum dicitur. Percuſſi vos in vēto vrente ⁊c. Quarto flagellum occiſionis ab aduerſarijs cū dicitur. x Miſi in vos mortē in via egy pti. Miſerant eñ iuuenes electos in egyptum ad adducendū inde auxilium cōtra aſſyrios:qui ꝑoccupati ab aſſyrijs fuerūt occiſi ab eis.⁊ equi eorū ab aduerſarijs capti:ideo ſubdit. Uſqꝫ ad captiuitatem equoꝝ. Et quia cadauera eoꝝ remanſerunt in ſepulta:ſubditur, Et aſcendere feci putredinem,⁊c. Quinto fla

Capi.v.

Audite. Hic ponitur ſecūdū motiuū:qd eſt diuine iuſticie conſide ratio acriter peccata puniētis:⁊ diuiditur in duas partes:q2 prio ponitur cōſideratio:ſecūdo arguitur ppl's de oppoſito ibi. Qui cōuer titis. Prima in duas:q2 prio inducit populū ad conſiderationē pene preterite:ſecūdo ad euaſionē future.ibi. Quia hec dicit. Circa primuꝫ dicit propheta. a Audite verbū iſtud.non ſolū aure ſed etiā cor de. b Qd ego leuo ſup vos planctū.compatiens miſerie voꝫ inflicte. c Domus iſrael cecidit. a ſtatu ꝓſperitatis:⁊ hoc fuit a tēpore aſael regis ſyrie qui ſupra modum afflixit regnū iſrael ſm q di citur.iiij.Reg.xiij. Iratuſqꝫ eſt furor dñi contra iſrael.⁊ tradidit eos i manu aſael regis ſyrie ⁊c.⁊ ſubdit. Attriuerat eos rex ſyrie.
d Non addijciet vt reſurgeret.in preterita poteſtate. Et ad idem fac qd ſequitur. e Uirgo iſrael ꝓiecta eſt ⁊c.quia ex ꝑſſio eſt eiuſdem ad maiorē aſſertionē qd declaratur per illud qd ſubditur.
f Urbs de qua egrediebātur mille ⁊c. f Quia hec dicit domin'. Hic inducit ad euaſionem pene future dicens in perſona dei.
g Querite me.per opera bona. h Et viuetis.corporali ⁊ ſpiritu ali vita. i Et nolite querere bethel. id eſt nolite colere ydola que coluntur in bethel.i.in galgala ⁊ berſabee.
k Quia galgala captiua ducetur ⁊c.id eſt ppl's ydolatriam exercēs ibidem. l Querite dñm ⁊ viuite.exponatur vt prius.
m Ne forte cōburat vt ignis qui totaliter deficit p cōſummationem

materie cōbuſtibil'. n Domus ioſeph.id eſt regnū iſrael qḋ deno minatur a ioſeph:eo qḋ hieroboā prim' rex fuit de tribu ephraim filij ioſeph. o Qui cōuertitis:Hic p̄nr arguit pplm de oppoſito.ſ.q: peccabāt ſine freno timore dei poſtpoſito:⁊ p̄io arguit eius trāſgreſſiones:ſecūdo deriſiones.ibi.Ue deſiderantibus.Prima i duas:q: p̄io arguit ppli multiplex tranſgreſſio ſecūdo ſubdit punitio ibi. Idcirco. Circa primum dicit. o Qui cōuertitis in abſynthiū iudiciū.i.in amaritudinem pauperū eos iniuſte cōdēnātes. p Et iuſticiā.i.deū qui eſt iuſticia p eſſentiā ſicut ⁊ vita

q In terra relinquitis p ydolis veſtris.

r Facientē arcturū ⁊ orionē. Eſt aūt arcturus q̄dam cōſtellatio que reuoluitur circa polū ſeptētrionalē ⁊ vocatur vrſa maior ab aſtrologis ⁊ currus karoli a layci Orion aūt eſt q̄dā conſtellatio clara ⁊ nota: p̄im exñs in thauro ⁊ p̄im in ſigno geminoꝝ ⁊ ortus eiꝰ ſignificat tēpeſtates: ꝓpter qḋ dicit phi.ij.metha.q̄ orion ē indiſcretꝰ ⁊ difficilis.

s Cōuertentē in māe tenebras ⁊c.i.ſucceſſiōꝫ facit diei ⁊ noctis.

ſententia n̄ refertur ad literam imediate p̄cedentem:ſed ad illud qḋ dr̄ ſupra.Hoſtes iuſti accipiētes munꝰ ⁊ pauperes in porta deprimētes.ex quo cōcludit h.Propterea.⁊ ſubdit. a In oibus plateis.ſ.ciuitatū. b Plāctꝰ moriētiū. c Et in cūctis q̄ foris ſunt.i.in villis ⁊ oppidis in campeſtri terra ſituatis.

ratur vt ignis domꝰ[m] ioſeph ⁊ deuorabit:⁊ non erit q extinguat bethel. Qui[o] cōuertitis in abſynthiū iudiciū:et[p] iuſticiā in[q] terra relinquitis faciētē[r] arcturū ⁊ orionē et[s] cōuertētem in mane tenebras et diē in noctē mutantē. Qui[t] vocat aquas maris:et[u] effūdit eas ſuper faciē terre:dñs nomē eſt eius Qui[x] ſubridet vaſtitatē ſup robuſtū:et[y] depopulationē ſup potētē affert. Odio[a] habuerūt corripiētem in porta:et[b] loquētem p̄fecte abhominati[c] ſunt. Idcirco[d] p eo q̄ diripiebatis pauperē:et[e] p̄dā electā tollebatis[f] ab eo:domos[g] q̄dro lapide edificabitis et[h] non habitabitis in eis. Uineas plantabitis amātiſſimas ⁊ nō bibetis vinū earū:q:[i] cognoui multa ſcelera vr̄a et[k] fortia pctā vr̄a. Hoſtes[l] iuſti accipiētes[m] munꝰ:et pauperes deprimētes in porta. Ideo[n] prudēs in tp̄e illo tacebit:q:[o] tp̄s malū eſt Querite[p] bonū et nō malū:vt[q] viuatis et[r] erit dñs deus exercituum vobiſcū:ſic[s] dixiſtis. Odite[t] malū et diligite bonū:et[u] cōſtituite in porta iudiciū:ſi[x] forte miſereatur dñs deꝰ exercituū reliquiis[y] ioſeph Propterea[z] hec dicit dñs deus exercituum dominator. In[a] omnibꝰ plateis planctꝰ[b]:et[c] in cūctis que foris ſunt dicetur[d] ve ve. Et[e] vocabūt agricolā ad luctuꝫ:⁊[f] ad planctū eos[g] q ſciūt plāgere. Et[h] in oibus viis erit[i] planctꝰ:q: ptrāſibo in medio tui dicit dñs. Ue[a] deſiderātibꝰ diē domini. Ut[b] qd eam vobis? Dies[c] domini iſta tenebre et nō lux. Quō[d] ſi fugiat vir a facie leonis:et occurrat ei vrſus

d Dicet ve ve. ꝓpter multitudinē miſerie.

e Et vocabunt agri.ad luctū in villis ⁊ oppidis in quibꝰ nō ſunt hñtes artē plangendi. f Et ad planctum i ciuitatibus.

g Eos q̄ ſciunt plāgere.i.canere carmen lugubre tales eñ ſolēt in ciuitatibꝰ manere

h Et in oñibꝰ viis.i.cāpeſtribꝰ locis.

i Erit planctus cuiꝰ cā ſubditur Q: ptrāſibo in medio tui.faciēs executionē iuſticie mee per aſſirios. k Ue deſiderātibꝰ. hanc aūt literas expomūt aliq̄ d̄ regno duaꝝ tribuū d̄ q̄ ꝓphetauerat hieremias ⁊ alij ꝓphete q̄ pplꝰ iturus eſſet in captiuitatem babylonicā:⁊ inde poſt.lxx.annos rediturus ⁊ habiturꝰ maiora bōa q̄ añ:qḋ nō tñ erat itelligēdū ſtatiꝫ pꝰ reditū:ſꝫ lōge pꝰ.ſ. in aduētu xp̄i.put declaraui ſupra in pluribꝰ loc. Eſa.hiere.⁊ alioꝝ ꝓphaꝝ. Multi tñ de pplo intelligebāt q̄ huiuſ eſſent talia ſtatim in reditu:ꝓpter qḋ deſiderabāt hāc accelerationem ipſius captiuitatꝭ ꝓpter accelerationē pſperitatꝭ in reditu.⁊ h applicāt literā ſequētē in qua ꝓpheta eos increpat de tali deſiderio:vt dicūt iſti:ſꝫ iſtud nō videt cōuenienter dictum:q: nō ſolū reges ioachin ⁊ ſedechias:ſed etiā p̄icipes ⁊ ſacerdotes ⁊ pſeudo ꝓphe ⁊ cōis pplꝰ pſeq̄bātur Hiere.ad mortē:eo q̄ ipſe denūciabat illꝰ captiuitatꝭ accelerationē:ex quo pꝫ q̄ non deſiderabāt eā ſꝫ magꝭ abhorrebāt.ꝓpt qḋ ſic dicēdū ē ſupra. hic ꝓpheta arguit illuſores.multi eñ in pplo reputabāt dicta ꝓphetaꝝ friuola de diuina punitiōe futura:⁊ ſic deridēdo dicebant. Hiere.xvij. Ubi eſt ḃbū dñi. Ueniat.ſic fuit ibidē expoſitū:ita dr̄ hic.Ue deſiderātibꝰ ⁊c. Et diuidit in duas ptes:q: p̄io p̄dicit ſuppliciū:ſecūdo auferet remediū.ibi. Odi. Circa primum dr̄. a Ue deſiderātibꝰ diē dñi.i.diē diuine vltiōis denūciatā a ꝓphetis:ō qua ironice dicebāt. Ueniet dies illa.loquēdo p modū optatiuū. b Ut q̄d eā vobis.i.q̄lis eſt vobis futura dies illa:⁊ rñdet. c Dies dñi iſta tenebre.i.erit vobis tribulatōis plena:qḋ p tenebrā metaphorice deſignat:ideo ſubdit

Quiuocat aq̄s maris:eleuādo eas i vaporibꝰ humidis. y Et effundit eas ſuper faciē terre.cōuertēs eas in pluuiā. x Qui ſubridet vaſtitatē.in hebreo hr̄. Qui violētat fortē.eū reprimendo:⁊ ſic ſubridet.i.cōtēnit vaſtitatē a forti factā. y Et depo.ſup po.affert pplm de regno potēti trāſferēdo ⁊ captiuādo. Iſta dicta ſunt de do ad oſtēdēdū q̄ nō eſt p ydolis relinquēdus:⁊ reuertit ad oſtēdēdum ppli tranſgreſſionē dicēs. a Odio hūerūt corri.in por. In porta eñ āntiquꝰ ſedebāt iudices ⁊ ſenes:vt q̄libet etiā extraneꝰ inueniret eos in ꝓmptu. b Et loquētē p̄fecte.i.ſanos doctores ⁊ ꝓphas

c Abhominati ſunt.eoꝝ doctrinā refutādo. d Idcirco.Hic conſequēter ſubdit punitio cū dr̄. Pro eo q̄ diripiebatꝭ pauperē ⁊ ſubdit modꝰ direptōis. e Et p̄dā electā.i.illud qḋ erat melius ⁊ vobis placēsꝰ. f Tollebatꝭ.ideo in penā huiꝰ ⁊ alioꝝ peccatoꝝ p̄dictoꝝ

g Domos q̄dro lapi.edifica.i.ſumptuoſe ⁊ laborioſe. h Et nō habitabitis in eis.q: in captiuitatē ducemini. i Q: cognoui multa ſcelera veſtra.ad puniēdū. k Et fortia.i.grauia. l Hoſtes iuſti.i.iuſticie.ita q̄ iuſtum eſt neutri generis. m Accipiētes munus.p ſubuerſione iuſticie. n Ideo prudēs in tp̄e illo tacebit.ceſſans a correctione veſtra vidēs q̄ nō eſſet ad veſtrā emēdationē:ſed magis ad peccatoꝝ veſtroꝝ aggrauationē:ió ſeq̄tur. Q: tp̄s malū ē nō ꝓpt ſe illō ꝓpt maliciā gētis:⁊ ꝓpter h ante tp̄s illō ꝓpha monet eos de correctōe dicēs. p Querite bonū.p emēdationem vite.

q Ut viuatꝭ.corporalr ⁊ ſpūalr. r Et erit dñs exercituū vobiſcū p gratiā ſuā vos ꝓtegendo. s Sicut dixiſtis.i.deſideraſtis ſed q: hoc deſideriū nō īplet niſi mala vita corrigatꝭ:ideo ſubditur.

t Odite malū ⁊c.due eñ ſunt ptes iuſticie.ſ.declinare a malo:⁊ facere bonū. v Et cōſtituite in porta iudiciū.i.iudices in portis ciuitatū ⁊ villaꝝ:ſicut precipit Deut.xvi.ad hoc vt q̄libet etiā pegrinꝰ q̄ ciuis poſſit ſtatiꝫ iudices inuenire. x Si forte miſereatꝭ dñs.non dr̄ hic forte ꝓpt aliquā mutabilitatē q̄ ſit in deo:ſed in libero arbitrio hominis.

Reliquiis ioſeph.i.regno ioſeph:qḋ dr̄ hic reliquie ꝓpter eius diminutiōnē:vt p̄dictū ē.Dicit eñ h regnū decē tribuū regnū ioſeph:eo q̄ hieroboā primꝰ rex fuit de tribu ephraim filij ioſeph. z Propterea hec dicit dñs deꝰ exer.tuū dñator. In oibus plateis planctus,hec

d Quō ſi effugiat vir a facie leonis ⁊c.i.tūc vobis occurrent tot picula q̄ ſi aliq̄s euadat vnū:incidet in aliud:ió cōcludit.

e Nūquid nō tenebre ⁊c.q.d.ſic.⁊ exponitur vt ſupra.

f Odi. Hic p̄nr aufert remediū.qḋ poſſet eſſe p diuinā miſericordiā:qḋ tollit in pſona dei. Odi ⁊ ꝓieci feſtiuitates viās ⁊c. ⁊ pꝫ litera vſq; ibi. g Aufer a me tumultū carminū tuoꝝ id eſt ſi offeras mihi laudes vocibꝰ hūanis ſeu muſicis inſtrumētis n̄ acceptabo:q: nō ē ſpecioſa laus in ore peccatoꝝ. Eccl. xv. h Et reuelabit q̄ſi aqua.i.valde manifeſte. i Iudiciū.i.executio iuſticie mee. k Quaſi torrēs fortis:q̄ ſuo impetu rapit ea que inuenit.q.d.ita rapiemini in captiuitatem

l Nūquid hoſtias ⁊c.iſtud refert ad tēpus in quo filij iſrael fu

erũt in deſerto: ⁊ dicũt aliq̃ expoſitores noſtri q̃ a cõflatõe vi
tuli. Exo. xxxij. Nõ obtulerũt ſacrificia ⁊ oblatiões dño ſꝫ ydo
lis q̃ portabãt in itinere. ſed hoc nõ videt̃ verũ: q: p̃ adoratõe
vituli pp̃ls fuit grauit̃ punit᷒. vt hr̃ ibidẽ: ⁊ ſimilit̃ p̃ pctõ ydo
latrie ⁊ phegor. Nu. xxv. ⁊ ideo nõ eſt veriſimile q̃ ĩ tãdiu ex/
hibuiſſent ydola
tria: ydolis q̃ ſe
cũ portaſſent q̃n
pp̃ls fuiſſet mul
totiẽs de hoc pu
nit᷒: ⁊ q̃n de hoc
eſſet expſſa men/
tio ſ̃ libris moy/
ſi: ⁊ iõ iſtud indu
citur ad oſtẽden
dũ q̃ ſacrificia ñ
ſunt deo accepta
niſi aſſit bona vi
ta: ⁊ hoc p̃ oppo
ſitum. ſ. q̃ ſacrifi
cia iſta fuerũt o/
miſſa longo tp̃e
tũ pp̃ls iſrl̃ eſſet
in deſrto: ⁊ tamẽ
dñs q̃ſi benign᷒
⁊ placat᷒ illi po/
pulo cõtulit mul
ta bñficia: p̃ ben/
do mãna pñnue
⁊ ducatus ignis
⁊ nubis d̃ nocte
⁊ die: ⁊ multa alia
beneficia. De di
cta autẽ omiſſione
ſacrificiorũ dicit
Ra. ſa. Sup illõ
Nu. ix. Fecerunt
filij iſrl̃ phaſe tp̃e
ſuo. q̃ toto tp̃e q̃
fuit in deſrto nõ
fecit niſi illud pha
ſe: ⁊ tamẽ erat
p̃ncipalis ſolen/
nitas ãni: ⁊ in q̃
debebãt offerri

⁊ ingrediatur domũ et innitat̃ ma
nu ſua ſup parietẽ et mordeat eũ
coluber. Nunquid[c] nõ tenebre di
es dñi ⁊ nõ lux: ⁊ caligo ⁊ nõ ſplẽ
dor i ea. Odi[d] ⁊ p̃ieci feſtiuitates
vr̃as: ⁊ ñ capiã odorẽ cetuũ vr̃oꝝ.
Qd̃ ſi obtuleritis mihi holocau
ſtomata ⁊ munera vr̃a nõ ſuſcipiã
⁊ vota pinguiũ vr̃oꝝ nõ reſpiciaꝫ
Aufer[e] a me tumltũ carminũ tuo
rũ: ⁊ cãtica lyre tue ñ audiã. Et[b]
reuelabit̃ q̃ſi aq̃ iudiciuꝫ[i]: ⁊ iuſticia
q̃ſi[h] torrẽs fortis. Nũq̃d[l] hoſtias
⁊ ſacrificiũ obtuliſtis mihi i deſrto
q̃dragita ãnis dom᷒ iſrl̃. Et[m] por
taſtis tabnaclm[n] moloch deo vr̃o
⁊ ymaginẽ ydoloꝝ vr̃oꝝ: ſid᷒ dei
vr̃i rẽpha: figuras q̃s feciſtis vob̃
adorare eas. Et[o] migrare vos fa
ciã trãſ damaſcũ dixit dñs de᷒ exer
cituũ nomẽ ei᷒. Capi. vi.

11 Ve[a] vob̃ q̃ opulẽti eſtis in[b]
ſyõ ⁊ [c]cõfiditis i mõte ſama
rie optimates[d] capita pp̃loꝝ: igre
diẽtes[e] põpatice domũ iſrl̃. Trã
ſite[f] in calãne ⁊ videte: et[g] ite inde i
emath magnã: et[h] dſcẽdite i geth

ſacrificia ſolẽnia: ⁊ ſi illud fuit omiſſum multo fortꝰ alia min᷒
p̃ncipalia. Fuit enĩ ſup hoc cũ pp̃lo diſpẽſatũ p̃pter incertum
nubis motũ: ſicut ⁊ d̃ e omiſſiõe circũciſionis. Iſta tamẽ omiſ/
ſio ſacrificioꝝ nõ eſt ſic intelligẽda generalit̃ q̃ illo tp̃e fuerint
nulla ſacrificia oblata: q: in dedicatiõe tabernaculi obtulerunt
p̃ncipes plura aĩalia in ſacrificiũ dñi. Nu. vij. Et idẽ cõtingit
q̃ aliquibus alijs cãis ſpãlibus: ⁊ ſm̃ hoc d̃r hic.

l Nũq̃d hoſtias ⁊ ſacrificia ⁊c. q. d. pauca obtuliſtis: ⁊ ideo
nõ cõputant̃: ſꝫ illud qḋ d̃r. q̃. pbi. qḋ modicũ eſt: q̃ſi nihil repu
tatur. m Et por. taber. moloch. ſm̃ q̃ dicit Ra. ſa. ⁊ ſm̃ ea q̃
ſ̃ dicta ſunt de ſtatu pp̃li in deſerto: iſtõ nõ refert̃ ad literã ime/
diate p̃cedẽtẽ: ſed ad illud qḋ ſup̃ dictũ eſt. Dies dñi tenebre ⁊
non lux. id eſt dies punitõis veſtre erit plena tribulatione. cui
coniungitur.

m Et portaſtis. i. portabitis loquẽdo de futuro p̃ modũ p̃teri
ti p̃pter certitudinẽ p̃phetie. n Tabernaculũ moloch ⁊c.
Dicit enĩ Ra. ſa. q̃ aſſyrij ducẽtes decẽ trib᷒ in captiuitatẽ poſu
erũt ydola q̃ coluerãt ſup humeros eoꝝ in itinere. vt ſic appareret
q̃ dij q̃s colebãt nõ potuerũt eos ſaluare cõtra aſſyrios: ⁊ hu
ic expoſitioni cõſonat litera ſequẽs. o Et migrare vos fa/
ciã trãs damaſcũ. i. vltra regnũ ſyrie. mittẽdo eos in captiuita
tem in terrã valde longinquã. Capl̃m. vi.

Ve vobis q̃ opulẽti eſtis. In hoc aũt ca. arguit pp̃lm de ſu
perbia ⁊ carnalitate. ⁊ diuidit̃ in duas ptes: q: p̃io expri/
mit̃ culpa: ſecũdo ſubdit̃ pena. ibi. Quapropt. Et i hoc caplo
loquit̃ p̃pħa cõtra regnũ iſrl̃ ⁊ ꝫ regnũ iuda. dicit igitur.

a Ve vobis q̃ opu. eſtis. d iuitijs male acq̃ſitis. b Iuxta

on. i. in regno iuda ſic noĩato: eo q̃ hierl̃m ibi erat metropolis in qua
erat tẽplũ ⁊ dom᷒ regia in mõte ſyon. c Et cõfi. in mõ. ſamarie. i.
in potẽtia regni iſrl̃. cu᷒ metropol̃ erat ſamaria in mõte ſita. vt hr̃. iij.
reg. xvi. d Optimates. i. p̃ncipales in pp̃lo. e Ingrediẽtes
põpa. do. iſrl̃. i. cũ ſupbia magna oſtẽtantes vos in pp̃lo. f Trã
ſite in calãne. i. in baby
lonia: vt dicit Ra. ſa.

palęſtioꝝ: ⁊ ad optĩa q̃ꝫ regna ho
rũ: ſi[i] latioꝛ terminus eoꝝ termino
vr̃o eſt. Qui[k] ſepati eſtis in[l] diem
malũ ⁊ appropinq̃tis ſolio iniq̃ta
tis. Qui[m] dormitis in lectis ebur
neis: ⁊ laſciuitis i ſtratis vr̃is. Qui
comeditis agnũ de grege: ⁊ vitu
los de medio armenti q canitis ad
vocẽ pſalterij. Sic[n] dauid putaue
rũt ſe hr̃e vaſa cãtici: bibẽtes vinũ
in[o] phial̃ et[p] optimo vnguẽto deli
buti: et[q] nihil patiebãtur ſup[r] cõtri
tione ioſeph. Quapropter[s] nũc[t]
migrabũt in[u] capite trãſmigrãtiũ
et[x] auferet̃ factio laſciuiẽtiuꝫ. Iu
rauit[y] dñs de᷒ in aĩa ſua: dicit dñs
de᷒ exercituũ. Deteſtoꝛ[z] ego ſup
biã iacob: et[a] domos eius odi: et[b]
tradã ciuitateꝫ cũ hitatorib᷒ ſuis.
Quod[c] ſi reliqui fuerint decem vi
ri in domo vna: et[d] ipſi morientur
Et[e] tollet eum propinquus[f] ſu᷒:
et[g] comburet eum: vt[h] efferat oſſa
de domo: et[i] dicet ei[k]: qui in pene
tralibus domus eſt. Nunquid[l]
adhuc eſt penes te. Et[m] reſpõde
bit. Finis eſt. Et[n] dicet ei. Tace[o]

g Et ite inde i emath.
que nunc dicitur antio
chia.
h Et deſcendi. in geth
paleſtinoꝝ. que erat p̃n
cipalis inter q̃nq̃ ciui
tates philiſtinoꝝ.
i Si latioꝛ ter. eo. ter.
veſtro eſt. q. d. non: imo
dedi vobis latiorẽ ⁊ me
liorẽ terrã ⁊ hoc ẽ verũ
ſi cõſiderẽtur principia
iſtoꝝ regnoꝝ que fuerũt
minora in extenſione ⁊
bonitate a principio q̃ꝫ
regnũ iudee: dati pp̃lo
iſrl̃ a deo: ſed regnũ ba
bylonie ⁊ antiochie poſt
ea fuerũt mag̃ dilatata
i ſpacio ⁊ in fortitudie.
k Qui ſeparati eſtis.
in dei p̃ſentia.
l In diẽ magnũ. i. ad
punitionẽ magnã eo q̃
vobis regno dato abu
ſi eſtis: nõ ſubdit̃. Et ap
propinq̃tis ſolio iniqui
tatis. cõſequẽter arguit
eos d̃ carnalitate dicẽſ
m Qui dormitis i lectis
eburneis ⁊c. notãs eos
d̃ nimia curioſitate ⁊ lu
xuria: ſiꝛr ⁊ de gula. ibi.
Qui comeditis agnus
⁊c. ⁊ de inepta leticia
ibi. Qui canitis ⁊c.
n Sic dauid putaue/
rũt ſe hr̃e vaſa cantici. i.

inſtrumentis muſicis vti. q. d. non eſt ita: eo q̃ dauid in diuinis laudi
bus vtebat̃ iſtis: ipſi aũt in laſciuijs ⁊ diſſolutionib᷒. o In phia
lis vinũ bibẽtes. cũ exceſſu ⁊ nimietate. p Et optimo vnguento
deliburi. ad odorẽ ſue carnis p̃curãdũ. Et dicũt h̃ aliq̃ q̃ vnguẽtum
optimũ d̃r illud q̃ vngebãtur vaſa diuino cultui applicanda: de q̃ p̃ci
pit̃. Exo. xxx. q̃ nullus ſub pena mortꝭ vtat̃ ipſo ad odoreꝫ ſue carnis.
q Et nihil patiebãtur. i. cõpatiebãtur. r Sup cõtritõe ioſeph. i.
deſtructõe pp̃li iſrl̃ p̃ p̃phas nũciata: reputabãt enĩ v̄ba eoꝝ friuola.
s Quapropt. Hic pñr ſubdit̃ debita pena: ⁊ diuidit̃ in duas ptes.
q: p̃ p̃dicitur pena. ſecũdo reſumit̃ culpa. ibi. Nũquid currere. Circa p̃
mũ d̃r. s Quapropt. i. p̃pter p̃dictas culpas. t Nũc migra
bũt. i. cito migrabũt. v In capite. i. optimates q̃ ſunt capitanei
pp̃li erũt in captiuitate p̃mi. x Et auferet. factio laſci. i. adulatio
eoꝝ qui nutriebãt eos in facinorib᷒ ſuis. y Iurauit dñs. i. firmit̃
ſtatuit: q̃ h̃ pena erit: iõ ſubditur. z Deteſtoꝛ ego ſup. iacob. i. po
puli iſrl̃. a Et domos ei᷒ odi. i. domũ decẽ tribuũ ⁊ domũ duaꝝ.
b Et tradã ciui. i. ciuitateſ in manib᷒ aduerſarioꝝ. c Qḋ ſi reliq̃
fuerit. euadẽtes aduerſarios p̃ abſcõſionẽ ſui in loc̃ occult̃. d Et
ipſi morientur ibi fame vel fumo incẽdij. e Et tollet eũ. i. quelibet
ſic mortuũ. f Propinquus ſu᷒. q̃ euaſit man᷒ aſſyrioꝝ. g Et
cõburet eũ. nõ potẽs eũ deferre ad locũ ſepulture. h Ut efferat oſ
ſa. que facili᷒ pñt portari ad locũ ſepulture q̃ꝫ totũ corp᷒. i Et di
cet. ſ. dict᷒ p̃pinqu᷒. k Et q̃ in penetralib᷒ do. eſt. q̃rẽs mortuos
in locis occultis. l Nũquid adhuc penes te eſt. ſupple aliq̃s mor
tuus. m Et rñdebit finis eſt. i. nõ inuenio plures. n Et dicet
ei. i. p̃rimo ab eo querenti. o Tace ⁊ nõ recorderis noĩs dñi. q̃ no
bis fecit mala iſta: ita q̃ eſt v̄bũ hõis ipatiẽtis cõtra dñm ſm̃ expoſi/

tores noſtros.ſm vero hebreos hec eſt littera. Et tollet eum ꝓpinqu⁹ ſuus de cõbuſtiõe ſua.i.de loco vbi fuerat combuſt⁹: vt efferat oſſa de cõbuſtione remanẽtia: ⁊ ſepeliat ea. Et dicet ei ⁊c. ⁊ exponatur vt ſupra vſq₃ ibi. Et dicet ei.i.ꝓpinq̃ ſibi loquẽti. Tace.i.nõ loq̃ris vltra de iſta inq̄ſitione ⁊ ſepultione. ⁊ ſubditur ratio.

p Et nõ ad recordãdũ nomen dñi.i.iſta mors contigit eis: eo q̃ non recordabãtur nõis dñi ⁊ iõ nõ eſt curãdum de eoꝝ ſepultura: ſic exponunt hebrei.
q Quia ecce dñs mandauit.i.aduerſarijs inſpirauit volũtatẽ veniẽdi contra eos.
q Et percutiet. p eos.
r Domũ maiorẽ ruinis id eſt regnũ.x.tribuũ irreparabilit. s Et domũ minorẽ.i.regnũ duaꝝ tribuum.
t Sciſſionib⁹. que tñ ſunt reparabiles: vnde ⁊ captiuitas duaꝝ tribuum relaxata fuit p cyrũ. Captiuitas vero.x.tribuum adhuc nõ eſt relaxata ſm hebreos.

et non recorderis nõis dñi. Q꞉[q] ecce dñs mãdauit: et[q] percutiet domũ[r] maiorẽ ruinis: ⁊[s] domũ minorẽ ſciſſionib⁹[t]. Nũqd[u] currere q̃unt in petris eq: aut arari põt i bubalis. Q꞉m[x] cõuertiſtis in amaritudinẽ iudiciũ ⁊ fructũ iuſticie in abſinthiũ: q[y] letamini in nihili: q[z] dicitis. Nũqd[a] nõ in fortitudine noſtra aſſũpſim⁹ nobis cornua. Ecce[b] eñi ſuſcitabo ſup vos dom⁹ iſrael: dicit dñs de⁹ exercituũ gẽtẽ: et[c] cõteret vos ab introitu emath vſq₃[d] ad torrentẽ deſerti.

Capitulum. vii.

b Ec[a] oſtẽdit mihi dñs de⁹. Et[b] ecce fictor locuſte[c] in[d] principio germinãtiũ ſerotini ymbris ⁊[e] ecce ſerotin⁹ poſt[f] tonſionẽ regis. Et[g] factũ eſt cũ cõſũmaſſet comedere herbã tre dixi[h]. Domi

p Nũquid. Hic ꝓpheta reſumit ppli maliciã dicẽs. Nũquid currere queũt i petris equi ⁊c. q.d. nõ: q꞉ hoc eſſet cõtra ſolitũ nature curſuꝫ ⁊ tñ ſic facitis in moralibus: ideo ſequitur. x Qm̃ in amaritudinẽ ver. iudi ⁊c. ducentes vitã pauperũ ad amaritudinẽ puerſione iuſticie: ideo ſubditur.
y Qui leta. in nihili.i. i vana glia mũdi. z Qui dicit. vos iactãdo. a Nũquid nõ in forti. no. aſſum. no. cor.i. põtẽtẽ pale acq̄ſiui m⁹ nobis ꝓpria virtute ⁊ induſtria: q̄ſi dicat ſicit ſubdit pena.
b Ecce eñi ſuſcitabo ⁊c. gentẽ.ſ. aſſyrioꝝ cõtra regnũ iſrl̃ ⁊ chaldeoꝝ cõtra iuda. c Et conteret vos ab introitu emath. q̃ eſt iuxta terminũ iudee in pte aq̄lonari. d Vſq₃ ad torrentẽ deſerti. q̃ eſt in extremitate auſtrali: ⁊ ſic cõminat deſtructionẽ tot⁹ iudee.

Capitulum. vij.

Ec oſtẽdit. Supius amos denũciauit ſuã ꝓphiam hic ex hoc patit calũniã. ſm q̃ dicit Johes os aureũ. Incurrit odiũ qui arguit criminoſos. ⁊ diuidit in duas ptes: q꞉ pmo patit calũniã: ſecũdo reſumit ſuã ꝓphiam ca. ſequẽti. Pria in duas: q꞉ pmo ponit calũnie ſpãlis occaſio: ſecũdo calũnie ꝓpoſitio. ibi. Et miſit. Pria adhuc in duas: q꞉ pmo ponit occaſio indirecta. ſecundo directa. ibi. Hec oñdit. Licet aũt tota ꝓphia amos fuerit occaſio calũniãdi ipm generalr: tñ ꝓphia i hoc ca. poſita fuit occaſio ſpãlis: ⁊ ponũtur hic pmo due viſiões q̃ fuerũt hui⁹ calũnie occaſiones: indirecte tñ: ſecũda ponit ibi. Hec oñdit. Circa pmũ ſciẽdũ q̃ ꝓpha viſione ymaginaria videbat deũ ꝓducẽtẽ locuſtas ad corroſionẽ terrenaſcẽtiũ: tñ ad p̄ces ei⁹ nõ ꝓduxit effectũ: ſic ad pmam minitatiõe ipedita fuit ſubuerſio p Jonã ꝓclamata: ⁊ hoc eſt qd̃ dr̃. a Hec oſtendit in viſione ymaginaria: cui⁹ tñ ſignificationẽ intellexit ꝓpheta: ⁊ ſic intelligẽde ſunt alie viſiones ſequẽtes. b Et ecce victor.i. formator.
c Locuſte.i. locuſtaꝝ: ſic Exo. viij. Venit muſca grauiſſima.i. multitudo muſcaꝝ. d In pncipio germinãtiũ ſerotini ymbris.i. illo tẽpore q̃ ſolent blada tuellare. e Et ecce ſerotin⁹ poſt tõſionẽ greg̃ in hebreo hr̃. Poſt tõſionẽ reg̃. ⁊ videt hec litera falſificata p ipericiã ſcriptoꝝ ꝓpter ſilitudinẽ dictionũ: vel p ymaginationẽ aliquoꝝ correctoꝝ: eo q̃ tõſio mag̃ dr̃ de gregibus q̃ de regib⁹. Ad intellectũ igitur hui⁹ litere ſciẽdũ q̃ ſic in terra iſta qñ blada adhuc ſunt in herba ⁊ nõdũ inceperũt tuellare: ponũtur ibi agniculi ad comedẽdũ ſummitates: ſic in iudea tũc tõdebãtur blada: ⁊ illa tonſura erat ꝓ aialib⁹ regis nutriẽdis: iõ dicebat tõſio regis: ⁊ ſm hoc dicit. e Et ecce

ſerotin⁹.i. tp̃s quo incipiũt blada tuellare. f Poſt tõſionẽ regis. q꞉ ſi poſtea tonderent nõ ſic fructificarẽt. g Et factũ eſt cũ cõſummaſſet comedere herbã terre.ſ. multitudo locuſtarũ hoc tñ non erat in re: ſed in viſione ymaginaria. h Dixi deꝓcãdo ne inferret hec plaga pplo. i Quis ſuſcitabit iacob. id eſt releuabit pplm iſrl̃ ab iſta plaga: ſi in plagã ferat. q.d. nullus niſi tu.
k Miſertus eſt dñs ſup hoc. nõ inferendo plagã oſtenſam.
l Hec oſtendit. Hic ponit ſecunda viſio de futuro incẽdio: q̃ ſilr fuit impedita p orõnem ꝓphe: ⁊ q̃tuꝫ ad hoc dicitur.
m Et ecce vocabit iudiciũ.i. angelos executores ſue iuſticie.
n Ad ignẽ. id ẽ ad ſuccẽdẽdũ totã regionẽ.
o Et deuorabit abyſſum multaꝫ ſic eñi ymaginari videbatur q̃ ignis effectua fortis vt conſumeret etiã aq̃s profundas: nõie abyſſi

ne deus propitius eſto obſecro. Quis[i] ſuſcitabit iacob: q꞉ puul⁹ eſt. Miſert⁹[k] ẽ dñs ſup hoc. Nõ erit dixit dñs. Hec[l] oſtendit mihi dñs deus. Et[m] ecce vocabit iudicium ad[n] ignẽ dñs de⁹ ⁊[o] deuorabit abyſſũ multã ⁊ comedet ſimul ptẽ. Et[p] dixi. Dñe de⁹ q̇eſce obſecro Quis ſuſcitabit iacob: q꞉ puulus ẽ. Miſertus ẽ dñs ſup hoc. Sed ⁊ iſtõ nõ erit dixit dñs de⁹. Hec[q] oſtendit mihi dñs deus. Et[r] ecce dñs ſtans ſup murũ litũ: ⁊[s] in manu eius trulla cemẽtarij. Et dixit dñs ad me. Quid tu vides amos? Et dixi. Trullã cemẽtarij. Et dixit dñs. Ecce[t] ego ponã trullã[u] in medio ppli mei iſrl̃. Nõ[x] abijciã vltra ſupiducere eũ: ⁊[y] demoliẽt exceſſa idoli. ⁊[z] ſanctificatões iſrl̃ deſolabũt[a] ⁊[b] cõſurgã ſup domũ hie

ſignificatas: ⁊ p h̃ itellexit ꝓpha cõminatõẽ icẽdij futuri i terra.
p Et dixi. deꝓcãdo vt nõ fieret: ⁊ exponat vt ſupra. Et dictis patet q̃ illa expoſitio q̃ dicit exercituꝫ aſſyrioꝝ ſignatũ p locuſtas in viſione pria: ad deſtructionẽ regni iſrl̃ ⁊ exercituꝫ chaldeoꝝ p ignẽ in ſecũda: qui incẽdit hierlm nõ eſt cõueniẽs: quia plage hic oſtẽſe reuocate fuerũt: ille vero nõ. Iſte etiã due viſiones fuerũt indirecte cãe calũnie cõtra amos: inquãtũ p plagis illis reuocãdis orauit: q̃ tãgebãt pplm cõmunẽ: ⁊ p reuocatõe ſequẽtis nõ orauit q̃ tãgebat domũ reg̃. q Hec oſtendit. Hic ponit tertia viſio: q̃ fuit directa occaſio calũnie cõtra amos cũ dr̃. r Ecce dñs ſtãs ſup murũ litũ.i. linitũ: ⁊ p murũ itelligit robur regni.x. tribuũ: p linitionẽ diuina ꝓtectio: eo q̃ muri linitio ꝓtegit a niue ⁊ pluuia. s Et in manu ei⁹ trulla cemẽtarij. q̃ eſt inſtrumẽtũ ad liniẽdũ: ⁊ ſeq̄tur poſt. t Ecce ego ponã.i. deponã. v Trullã. ſubtrahendo a regno.x. tribuũ ꝓtectionẽ meã. x Nõ abijciã vltra ſupinducere.i. linire. p qd̃ intelligitur ꝓtegere ſm p̃dicta. hebrei aũt aliã literam hñt. tñ ad eandẽ ſniam. q̃ eſt. Ecce dñs ſtãs ſup murũ lineatum ⁊ in manu ei⁹ linea: ⁊ accipitur hic linea ꝓ chorda lathomi cuius extremitate eſt plũbũ. ⁊ cũ qua cõſiderat ſi mur⁹ erigatur recte ſup fundamẽtũ: ⁊ ſi inuenit diſtorſionẽ reducit eũ ad rectitudinẽ: ⁊ p hoc deſignat diuina iuſticia tortuoſitatẽ culpe emendans p penã: iõ ſeq̄tur. Ecce ego ponã lineã in medio ppli mei iſrael.i. rectitudinẽ iuſticie mee ei⁹ pctã puniẽtis. Nõ adijciam vltra ptrãſire eũ.i. diſſimulare eius pctã abſq₃ punitione.
y Et demoliẽtur exceſſa ydoli.i. bethel ⁊ dan: vbi colebantur vituli. z Et ſanctificatiões iſrl̃.i. oĩa loca vbi offerũtur oblationes ⁊ ſacrificia. a Deſolabũtur. qd̃ fuit ipletũ p regẽ aſſyrioꝝ. iiij. reg. xvij. b Et cõſurgã ſup domũ hieroboam in gladio. qd̃ fuit ipletũ p ſellũ qui interfecit zachariã filiũ huius hieroboã: ⁊ regnauit p eo. iiij. reg. xv. ⁊ hec viſio fuit directa occaſio calũnie cõtra amos. c Et miſit. Hic cõſequẽter ponitur calũnia cõtra amos: ⁊ pmo ponitur hec calũnia. ſecũdo calũniatoris pena. ibi. Et nũc. Pria in duas: q꞉ pmo amos accuſatur: ſecũdo moleſtatur. ibi. Et dixit. Circa pmũ dicitur.

c Et miſit.ſ.nūcios. d Amaſias ſacerdos bethel.qui erat loc⁹ pĩcipal' cultui vituli dedicatus. e Ad hieroboā regē. iſte fuit hieroboā filius Joas.iiij.Reg.xv. f Rebellauit ꝯ te amos.excitās ppl'm ad te odiendū. g Nō po.ter.ſuſtine re ꝛc.i.nō eſt dignū ipm ā plius viuere ſuper terrā:q2 dicit,

roboā in gladio. Et ᶜmiſit amaſias ᵈſacerdos bethel adᵉ hieroboā regē iſrl' dicēs. Rebellauitᶠ cōtra te amos i medio dom⁹ iſrl'. Nōᵍ poterit terra ſuſtinere vniuerſos ſmones ei⁹. Hec.n.dic amos. Inʰ gladio morieť hieroboam.ꝛ iſrl' captiu⁹ migrabit ď terra ſua. Etⁱ dixit amaſias ad amos. Quiᵏ vides gradere:fugeˡ i terram iuda. etᵐ comede ibi panē.ꝛ pphetab ibi:ꝛⁿ i bethel nō adijcies vltra vt pphetes:q2 ſctificatio regis ē:et domus regni eſt. Reſponditq3ᵒ amos ꝛ dixit ad amaſiā. Nōᵖ ſum ppheta:et nō ſū fili⁹ pphete:ſ3ᑫ armētari⁹ ego ſu3 vellicans ſycomoros. Etʳ tulit me dñs deus:cū ſequerer gregē:ꝛ dixit dñs ad me Vade ppheta ad populū meū iſrl'. Et nūc audi ṽbū dñi. Tuˢ dicis nō pphetab ſup iſrl':ꝛ nō ſtillabis ſup domū idoli. Propterᵗ hoc hec dic dñs. Vxorᵘ tua i ciuitate fornicabiť:ꝛ filij tui ꝛ filie tue i gladio cadent:ꝛ ˣhum⁹ tua funiculo metieť. Etʸ tu i terra polluta

h In gladio morieť hieroboā.h accuſatio fuit falſa.amos.n. non dixerat h de hieroboā:ſed de domo eius ſeu poſteritate: vt pz ꝑ pdicta.

i Et dixit. Hic ꝯſequēter amos moleſtatur:vidit eī iſte amaſias ꝙ rex parꝫ curauit de ſua accuſatione:q2 cognouit eā eſſe falſam vel q2 reputauit ṽba amos friuola:ideo temtauit amos fugare de terra illa dicens.

k Qui vides.i. amos qui dicis te habere dei viſiones.

l Fuge in terra3 iuda. vbi audiūtur talia.

m Et comede ibi panes.qui dabitur tibi ꝑ tua prophetia.

n Et in bethel nō adijcies vltra vt prophetes:q2 ſctificatio regis eſt.i.loc⁹ dedicatus a rege ꝑ cultu vituli:vt habeť.iij.reg.xij. o Reſpōditq3. Hic ꝯñr pdicte calūniatoris pena:ꝫ amos pmo reſpōdet ironice ſibi illate ſalicet ꝙ pphetaret in terra iuda pro pane dicens.

p Non ſum ppha ꝛc.i.nō ſum de pphetis falſis:q̄ pphetant ꝑ talib⁹ acq̄rendis:ſm ꝙ ďr Ezech.xiij. Violabāt me ad ppl'3 meū pp̄ter pugillū ordei ꝛ fragmē panis ꝛc. q Sed armētarius.i.hñs aīalia que erant diuitie illi⁹ tpis.q.d.nō indigeo victu neceſſario:vt ꝑ illo pphetiзem mēdaciť ſ3 ſum ver⁹ ppheta:ideo ſubdiť. r Et tulit me dñs ꝛc.ita ꝙ loquor ex inſpiratione diuina:ſic expōit Ra.ſa. Aliq̄ ṽo exponūt ſic. Non ſum ppheta ꝛc.i.nō ſum tact⁹ actualiť ſpū ppheticeſ3 hec expoſitio nō videť cōueniēs:pmo q2 in toto veteri teſtamēto ꝛ nouo non ſolū ďr ppha q̄ actu tāgitur ſpū pphetie ſed etiā q̄ cōſueuit tangi q̄uis actu nō tāgať:ſecūdo q2 ſtatim in eadē ſerie pdixit propheticepunitionē amaſie dicēs. s Tu dicis nō pphetab. volēs īpedire ṽbum domini. t Propter hoc hec erit pena tua.

v Vxor tua in ciuitate fornicabiť.ab aſſyrijs ciuitatē capiētib⁹ qui pollućt in occul' tuis vxorē tuā ꝛ occidēt plem. x Et humus tua in funiculo metieť.i.extraneis gētib⁹ diuideť.rex enim aſſyriorꝫ captiuato regno.x.tribuū miſit illuc gētes alienas ad poſſidēdū terrā.iiij.reg.xvij. y Et tu in terra polluta morieris.i.in aſſyriorꝫ terra multis ydolatris polluta. Dic aūt hiero. in ꝓlogo hui⁹ pphetie.tertio: ꝙ amaſias ſacerdos frequenter plagis afflixit amos:ꝛ tandē fili⁹ ei⁹ ozias eū vecte per tympora trāſfixit:ꝛ ſic dolore vulneř expirauit:qđ hic nō exprimitur.

In ca.vij.vbi ďr in poſtil. In bethel nō adijcies vltra.

morieris:et iſrl' captiu⁹ migrabit de terra ſua. Ca.viij.

Etᵃ oſtendit mihi dñs deus Etᵇ ecce vncinus pomorū Et dixit. Quid tu vides amos. Et dixi. Vncinū pomorum. Et dixit dñs ad me. Venitᶜ finis ſup pplm meū iſrl'. Nō adijciam vltra vt pertrāſeā eū. Etᵈ ſtridebūt cardines tēpli i die illa dicit dñs deus Multiᵉ morientur:inᶠ omni loco ꝓijcieť ſilētiu3. Auditeᵍ hoc qui ꝯteritis pauperē:ꝛ deficere facitis egenos terre dicētesʰ. Qñⁱ trāſibit menſis et venūdabim⁹ merces ꝛᵏ ſabbatū:etˡ apiemus frumentū vtᵐ iminuam⁹ mēſurā:etⁿ augeam⁹ ſiclū:ꝛᵒ ſupponam⁹ ſtateras doloſas vtᵖ poſſideam⁹ i argēto egenos ꝛ ᑫpaupes ꝓ calciamētis:etʳ quiſquilias frumēti vēdam⁹. Iurauitˢ dñs iᵗ ſupbiā iacob. Siᵘ oblit⁹ fuero vſq3 ad finē oīa opa eorꝫ Nūquidˣ ſup iſto nō cōmouebiť terra et lugebit oīs hitator eius: Etʸ aſcēdet quaſi fluui⁹ vniuerſ⁹ ꝛ eijcieť ꝛ defluet quaſi riuus egy

Addicio.

V per illud ṽbū. In bethel nō adijcies vltra vt pphetes:q2 ſanctificatio regis eſt ꝛ dom⁹ regni eſt.glo.nō ait. Sanctificatio dei eſt:ſed reg:aduiādo regali faſtigio. Mos eīi colētib⁹ falſos deos eſt vt qđ faciūt regib⁹ ſuis attribuāt.h i glo. Pōt etiā dici:ꝙ ideo mittebāt eū ad terra3 iuda:ꝛ expellebant a bethel:q2 ipſe nō pphetabat i nomine vitulorꝫ: qui in bethel adorabātur:nec in noīe reg hieroboā: qui dñabatur ibi:ſed in nomine dei q̄ colebatur in hierl'm q̄ eſt in terra iuda.q.d. ex quo non propheti3as ex noīe regis noſtri:nec di nři:nō debeſ hic prophetiзare:ſ3 in loco vbi coliť deus in cuius noīe tu propheti3as.

Capitulum.viij.

a Et oñdit. Poſtq̄ amos paſſus fuit i iuriā.hic ꝯñr reſumit ſuam prophetiā:ꝛ diuiditur i duas ptes: q2 pmo denūciat ppli deſtructionē:ſecūdo ei⁹ reedificationē poſt mediū ſequētis ca.ibi. In die illo. Pria in duas: q2 pmo prophetat ꝯ regnū.x.tribuū.ſcđo ꝯ regnū duarꝫ.c.ſequenti. Pria in tres.q2 p ꝯ.x.trib⁹ pdicē penā ſuccincte.ſcđo arguit crimē auaricie.ibi. Audite. tertio reſumit penam mag diffuſe.ibi Iurauit,circa primū dicit.

b Ecce vncin⁹ pomorꝫ poma q̄ poſſunt manu colligi pmo colliguntur ꝛ poſtea illa que non pñt capi niſi cū vncino quo rami attrahuntur:ꝛ ideo ꝑ hāc viſionē deſignabatur diuia vltio vltimata abſq3 retractione ideo ſubdiť. c Venit finis ꝛc.vt ptrāſeā eū:dimittēdo abſq3 punitione.hebrei dicūt ꝙ h eſt ira. Ecce calat⁹ ficorꝫ.ſ.peſſimarꝫ:q̄ nihil valētes ꝓijciūtur.ꝛ ꝑ h captiuatio ppli deſignať. d Et ſtridebūt cardines tēpli in quo adorať vitul⁹.ꝑ ſtridorē cardinū itelligiť deſtructio edificiorꝫ. In heb.aūt hř. Et ſtridebūt cardies palatij.i.palatiorꝫ reg ꝛ pĩcipū. f Multi mo.nō tñ oēs q2 aſſyrij aliq̄s reſeruauerūt vt i captiuitatē ducerētur. f In oī lo.pro.ſilētiū.i. ab oī loco repelleť ꝑ clamorē morientū. g Audite. Hic ꝯñr arguit in potētib⁹ crimē auaricie dicēs. Audite h q̄ cōteritis pauperē.i.paupes ad nihilū redigitis. h Dicētes.cū deſiderio. i Qñ trā.meſ.i.abūdātie tēpus:vt ſic tpe charitie blada vēdamus carius.

k Et ſabbatū.in q̄ ſit qes a vēditōe. l Et aperiemus frumē.ſ. horrea frumēti. m Vt iminu.i.men.doloſe. n Et augeam⁹ ſiclū.i.pciū. o Et ſuppo.ſtate.dolo.i.pōdere monete. p Vt poſſi.in argen.ege.q2 cōpelletur ſe nobis vēdere in ſeruos. q Et pauperes pro calciamētis.in heb.hř. Pro clauſur,ꝛ exponať vt ſup q.ca.circa mediū. r Et quiſquilias.id eſt purgamēta: que non debēt vēdi cū frumēto ſed eijci.

s Iurauit. Hic reſumit propheta penā ppli magis diffuſe explicando:ꝛ pmo q̄tū ad penā corpalē:ſecūdo q̄tū ad ſpūalē.ibi. Ecce dies Circa primū ďr. s Iurauit dñs.i.firmit diſpoſuit ꝛ irreuocabilr.

t In ſuperbiā iacob.i.cōtra ſupbiā ppli.x.tribuum.

v Si oblitus fuero ꝛc.id eſt nō obliuiſcar ſed puniā eorꝫ opa mala.

x Nūquid ſuper iſto non cōmouebitur terra ꝛc.q.d.immo ꝯmouebitur afflictione magna. y Et aſcēdet quaſi fluuius ꝛc.per hoc o/

ſignatur captiuitas ppli futura:ſicut aque fluminis tranſeunt de loco ſue originis ad loca lōginqua. z Occidet ſol in meridie.i.eo tēpore quo ſpabāt ꝓſperitatē ſupueniet aduerſitas: ⁊ idē intelligit̃ per hoc qđ ſubditur. a Et tenebreſcere faciā ⁊c.et eſt ēm expſſio eiuſdē ſententie ꝑ alia ỽba ad maiorē exaggerationē.

a Et inducaȝ ſup oīe dorſum veſtrū ſaccū ⁊c. ſic eñ ducebātur captiui idum ſacco: ⁊ capite raſi:ſm ꝙ dicit̃ Deut. xxi. De captiuitate iudati inimicoꝝ capiē

b Et ponā eā quaſi luctū vnigeniti. i. in tāta amaritudine ſicut ē mater lugens vnigenitum

c Ecce dies. hic ꝯñr explicat̃ pena ſpūalis :cū dicitur. d Et emittā ⁊c.nō famē panis.ſ. ſolum.

e Sed audiendi verbū dei.iuſto eñ dei iudicio factū eſt: vt pplus.x.tribuū qui ꝓphetas ptim occiderat ⁊ ptīs fugauerat imīnēte tribulatiōe eoꝝ p aſſyrios:quereret cōſiliū a ꝓphetis ⁊ nō inueniret : ideo ſubdit̃.

f Et commouebūtur a mari vſq3 ad mare. i. a mari mediterraneo . vſq3 ad mare galilee.

g Et ab aqlone.i. a termino aqlonari regni.x. tribuū.

h Vſq3 ad oriētē.i.vſq3 ad terminū oriētaleȝ

i Querētes ỽbum dñi per oēs ptes ſui regni. k Et nō inuenient.qꝛ nō ſunt digni ratione ꝓdicta. l In die illa deficiēt ỽgines pulcre. a ſua pulcritudine.
m Et adoleſcentes.a ſua fortitudine. n In ſiti.ſ.corꝑali: ex quo patet ꝙ dictū eſt cū defectu cibi ⁊ potus corꝑalis:fuit etiā defectus ei bi ſpūalis. o Qui iurant in delicto ſamarie.i.in vitulo queȝ fecit hierobeā rex ſamarie:⁊ in hoc faciebāt ei reuerentiā : quia hoīes per maiorē ſui iurāt.Ad Heb.vi. p Et dicūt. Viuit deus tuus dan. ibi eñ fuit poſitus vn⁹ de duob⁹ vitulis a hierobeā factis.iij.Re.xij. ⁊ ei attribuebāt deitatē hoc modo iurando. q Et viuit via berſabee.id eſt ille pro cuius adoratione itur in berſabee. ibi enim vigebat ydolatria vt dictū eſt ſupra.v. c. Sciēdum tñ ꝙ iſta berſabee eſt alia ab illa que eſt in termino auſtrali terre promiſſionis : que eſt in tribu iuda:de qua dr̃.iij.reg.xix.ꝙ helyas venit in berſabee iuda ad differētiam iſtius que nō eſt in iudea.
r Et cadēt ⁊ nō reſurgent vltra.i.illa captiuitas decē tribuuȝ nō fuit relaxata:vt frequēter ſupra dictū eſt. In capitulo.viij. vbi dicitur in poſtilla. Quando tranſibit meſſis.

pti: ⁊ erit in die illa dicit dñs.occidet[z] ſol i meridie:⁊[a] tenebreſcer̃ faciā terrā i die luminis. Et ꝯuertā feſtiuitates veſtras in luctū:et oia cātica veſtra i plāctū:⁊[a] īducā ſuper oīe dorſū veſtrū ſaccū:⁊ ſup oīe caput caluiciū:⁊[b] ponā eam quaſi luctū vnigeniti ⁊ nouiſſima ei⁹ quaſi diē amaꝝ. Et[c] ecce dies veniūt dicit dñs:et[d] emittā famē i terrā:nō famē panis neq3 ſitiȝ aq̃ ſed[e] audiēdi verbū dñi:et[f] ꝯmouebūt a mari vſq3 ad mare:et[g] ab aq̃lone vſq3[h] ad oriētē circuibūt q̃rētes[i] ỽbū dñi ⁊[k] nō inuenient. In[l] die illa deficiēt ỽgines pulcre et[m] adoleſcētes in[n] ſiti : qui[o] iurāt i delicto ſamarie:et[p] dicūt. Viuit de⁹ tuus dan:et[q] viuit via berſabee : et[r] cadent ⁊ non reſurgēt vltra.

Capitulum.ix.

v Idi[a] dñm ſtantē ſup altare et[b] dixit. Percute[c] cardinē ⁊[d] commoueantur ſupliminaria.

Additio.

Ex quod dicitur hic. Quando tranſibit meſſis ⁊ venūdabimus merces:⁊ ſabbatū:⁊ aperiemus frumentum exponitur a quibuſdā hebreorum de menſe emboliſmali : qui fiebat cōiter ſemel in triēnio:quādo faciebāt tredecim mēſes in anno:ex quo ſumebant diuites cupidi occaſionē vendendi carius victualia ex mutatione feſtiuitatū: Silr̃ qđ dicit̃ hic . Sabbatum. intelligunt de ſabbato terre:qđ fiebat in ſeptimo anno:⁊ tunc ceſſabāt ab agricultura.vt hr̃ Leuit.xxv. ex qua ceſſatione carius vendebantur victualia : ⁊ rūcſumebant cupidi occaſionem ad minuendū menſurā qua talia vēdebāt ⁊ augendū ſiclū.ſcilicet monete quā in preciū recipere debebant: ⁊ ſic dupliciter defraudabātur paupereſ ementes ex tali charitia occurrentc.

Capitulum.ix.

Idi dñm. Hic amos ꝓphetat contra regnū duarum tribuum: ⁊ diuiditur in tres partes : qꝛ primo ponit̃ pene acerbitas.ſecūdo eius ineuitabilitas.ibi. Non erit.tertio rationabilitas.ibi. Nūquid.circa primū dicit. a Vidi dñm ſtanteȝ ſup altare holocauſtoꝝ: qđ erat in hieruſm metropoli duaꝝ tribuū.

b Et dixit executorib⁹ ſue iuſticie.

Auaricia[e] eñ in capite oīm: et[f] nouiſſimū eoꝝ in[g] gladio interficiam Nō[h] erit fuga eis:et q fugerit ex eis nō ſaluabit̃. Si[i] deſcenderint vſq3 ad infernū : inde[k] man⁹ mea educet[l] eos:et[m] ſi aſcēderint vſq3 i celū:inde[n] detrahaȝ eos. Et ſi abſcōditi fuerint in ỽtice carmeli: inde ſcrutās auferaȝ eos:⁊[o] ſi celauerit ſe ab oculis meis i ꝓfūdo maris:ibi[p] mandabo ſ pēti et mordebit eos:⁊[q] ſi abierīt i captiuitatem corā inimicis ſuis:ibi mādabo gladio:⁊ occidet eoſ. Et[r] ponam oculos meos ſup eos i malū ⁊ nō i bonū:⁊[s] dñs de⁹ exercituū qui[t] tāgit terrā ⁊ tabeſcit: ⁊ lugebūt oēs hitātes in ea:⁊[u] aſcēdet ſic riu⁹ oīs:⁊ defluet ſicut fluui⁹ egypti . Qui[x] edificat i celo aſcēſionē ſuā:⁊[y] faſciculū ſuū ſuper terram fundauit Qui[z] vocat aquas maris ⁊ effundit[z] eas ſup faciē terre. Dominus nomē eius. Nunquid[a] non vt filii

c Percute cardinē.ſ.templi.

d Et cōmoueātur ſupliminaria per qđ ſignabat̃ deſtructio templi futura ſub rege ſedechia: ⁊ ſubditur cauſa tñ partialis:cū dicitur. e Auaricia eñ in capite oīm. i. in rege ⁊ principib⁹ ⁊ ſacerdotib⁹. f Et nouiſſimum eorum. i. minimū de populo. g In gladio interficiā . per hoc deſignabatur ꝙ a maiorib⁹ vſq3 ad minimos oēs ſubijcerētur regi babylonis armoꝝ violētia:⁊ ſic adimpletū fuit ſub ſedechia . iiij. reg.vlti. h Nō erit. Hic ꝯñr ponit̃ pene ineuitabilitas.cū dicit̃. Nō erit fuga.ſ.ad euadēdū ſimplr̃:qꝛ ſi fugerint ad horaȝ poſtea capiēturꝫ:iđ ſubditur. Et que fugerit ⁊c. i Si deſcēderint vſq3 ad infernū.i.in locꝭ ſubterraneis ſe abſcōdendo.
k Inde man⁹ mea.i.poteſtas mea. l Educet eos ꝑ chaldeos qui querēt eos ibi:⁊ inuenient eos. m Et ſi aſcēderint vſq3 ad celū.fugiēdo ad mōtes altos:quoꝝ cacumina videntur tangere celos. n Inde detrahā eos ꝑ chaldeos ibi. eos inſequētēs. o Et ſi cela.ſe ab ocu.meis in ꝓfun.maris.id eſt ſi poſſent h̃ facere. p Ibi mā.ſer.⁊ mor.eos.i.per hoc non ſaluarētur. q Et ſi abierint in capti.⁊c. ibi eñ tanꝙ viles pſone ⁊ abiecte occidebātur ꝑ modica cā. r Et ponā oculos meos ſup eos in malū.inducēdo ſuper eos malum pene.
s Et dñs deus exercituū.i.angeloꝝ ipſe.ſ.eſt. t Qui tangit terrā.duarū tribuū virga iuſticie ſue. v Et aſcēdet ſicut riuus oīs.ꝑ hoc deſignabat̃ duaꝝ tribuū generalis exterminatio.ſ.per fluxū aque:ſicut dictū eſt.c. ꝓcedēti de decē tribubus.
x Qui edificat in celo aſcēſionē ſuā. hoc dr̃ qꝛ licet de⁹ ſit vbiq3:tñ eius maieſtas relucet in celo. y Et faſciculū ſuū ſuper terrā fundauit.ꝑ faſciculū intelligit̃ regio elemētaris:que modica eſt reſpectu ābit⁹ celeſtis. z Qui vocat aquas maris:qꝛ vapores humidi eleuātur inde ꝑ maiori pte. z Et effundit eas reſoluēdo vapores i pluuias. a Nūquid. Hic ꝯñr oñditur ꝓdicte punitōis rōnabilitas cū dr̃. Nūquid nō ſicut aſcēde

re feci de terra egypti.q.d.ſic.educēdo eos de dura ſeruitute ad terram fluētem lacte ꝛ melle: ꝛ ideo huius beneficij ingrati ſunt magis digni punitione. b Et paleſtinos.i.phyliſteos.

c De cappadocia.q.d.ſic.ꝛ hoc habetur Gen̄.x.

d Et ſyros de cyrene.q.d.transfero gentē de terra ad terram: prout placet volūtati mee: ꝛ aliquādo ꝑpter demeritum ſue culpe ſic ꝑceſſo ſubditur.

e Ecce oculi domini dei ſuper regnū peccās. eius peccata ꝯſiderā do ꝛ puniēdo: vñ ſubditur.

f Et conteram illud a facie terre. totaliter deſtruē do: temperat tū iſtum rigorem ꝗ̄tum ad iudeos dicens.

g Uerūtū cōterēs non cōterā i.nō deſtruā omnino. h Domū iacob.ſ.per orbē diſpgaꝫ ideo ſubdit̄. i Ecce em̄ ꝛc.ſicut cōcutit̄ triticū in cribro. ad hoc enim concutitur granū in cribro vt purget̄.ſic em̄ pene a deo inflicte ſunt peccatoꝝ purgatiue quādo patiēter tolerantur.

k Et nō cadet lapillus ſuper terrā.i.de verbis meis nihil tranſibit inuacuū quin impleatur. l In gladio morientur omnes pec.populi mei.qui ſunt in peccatis ſuis obſtinati.

m Qui dicūt nō appropinquabit. qꝛ cōminationes ꝓphetarū friuolas reputabāt. n In die illa. Poſtꝗ̄ amos denūciauit populi iſrael deſtructionē.hic vltimo denūciat finalē reparationē per xp̄ꝫ: dicūt tamē aliqui expoſitores catholici: ꝙ ꝓpha hic denūciat reparōnē ppl'i q̄ facta eſt in reditu captiuitatis babylonice ſub zorobabel duce: ſed hoc nō videt̄ veꝝ: qꝛ pp'ls ille nūꝗ̄ fuit in tanta ꝓſperitate que hic deſcribit̄: cū ſubditur. Ut poſſideant reliquias idumee ꝛ oēs nationes.imo ſemper fuit in ſubiectione ꝛ ſeruitute: p'io pſaꝝ: ſecūdo grecoꝝ: tertio romanorum: ꝓpter qḋ beatus iacobus Actuū.xv.allegat hāc ſcripturā: dicti de edificatōe eccleſie: per fidē. Ra.ſa.etiam exponit qḋ d̄r hic. Suſcitabo tabernaculū dauid ꝛc.i.regnū dauid: qḋ ſm oēs hebreos intelligitur ſuſcitādū per aduētum meſſie: ꝛ ſic ſm Ra.ſa.ſcriptura hec loq̄tur de tp̄e xp̄i: ꝗuis errat dicēdo hoc tēpus futuri: qḋ iaꝫ eſt p̄teritū. Item in libro ſenhedrin qui apd̄ hebreos eſt autētic' d̄r. Erigā tabernaculū in dauid qḋ cecidit. dicit ra.iohannā. In generatione in qua filius dauid.i.meſſias venit' eſt: ſapiētes magiſtri minorabūtur: ꝛ ſic fuit tp̄e xp̄i quia aliq̄ iudeoꝝ erāt ſaducei qui negāt ſpiritū ꝛ angl'm ꝛ reſurrectionē: qḋ eſt maxime erroneū. Alij v̄o phariſei qui ꝓpter traditiones ſuas irritauerāt mandata dei: qḋ eſt valde fatuū. Pꝫ etiam ꝙ hec ſcriptura. Suſcitabo tabernaculū dauid ꝛc. refert̄ ad temp' xp̄i ſm hebreos. igitur ſequēdo dicta beati iacobi exponēda eſt hec litera de reedificatione eccleſie per xp̄ꝫ in vnione gētiū ꝛ iudeoꝝ: ſicut allegatur Actuū.xv. ꝛ diuiditur in duas partes: qꝛ p'io deſcribitur hec reedificatio: ſecūdo reedificatōis acceleratio ibi. Ecce dies. Ad intelligentiā primi ſciendū ꝙ xp̄s dauid noīatur in ſcriptura veteris teſtamēti. Oſee.iij. Poſt hec reuertētur filij iſrael ꝛ querent dñm deū ſuum: ꝛ dauid regē ſuū. vbi habet tranſlatio chaldaica. Reuertētur filij iſrael ꝛ querent cultū dei ſui: ꝛ obediēt meſſie filio dauid regi ſuo: ſicut ibidē fuit expoſitum. ꝛ ſil'r Hiere.xxx. Seruiēt dño deo ſuo: ꝛ dauid regi ſuo. tranſlatio chaldaica hꝫ. Colēt corā dño deo ſuo: ꝛ obediēt meſſie filio dauid. Itē ſciendum: ꝙ vna eſt eccleſia que incepit primo ab abel iuſto vſqꝫ ad vltimum electū qui in fine mundi naſciturus eſt: ſm ꝙ dicit beat' Gre.omel.vij. ꝛ iſta eccleſia vocatur tabernaculum dei ſeu xp̄i. Eſa.iiij. Et erit tabernaculum in vmbraculū diei ꝛc. Apoc.xxi. Ecce tabernaculū dei cum hoībus ꝛc. Igitur tabernaculum iſtud in quo eſt ver' dei cult' cecidit poſt diluuiū omnibus ad ydolatriā declināntibus a tempore

nemroth: qui coegit homines ignem adorare: paucis tū̄ exceptis: vt abrahā ꝛ aliquibus alijs fidelibus.multi etiā de illis qui deſcenderūt ab abraam declinauerunt ad ydolatriam: vt yſmaelite filij cethure: ꝛ ydumei ab yſaac deſcendentes. Et licet omnes filij iacob fuerit fideles: tamē multi poſtea ab eis deſcendentes fuerunt ydolatre: vt patet Exo.xxxij. de adoratione vituli: ꝛ in libris Judicum ꝛ regum de cultu ydolorum. Sed caſum huius tabernaculi reparauit chriſtus ꝛ eius diſcipuli: per quoꝝ p̄dicationē ceſſauit ydolatria per orbem: ꝛ vocati ſūt iudei ꝛ gentiles ad fidē ꝛ hoc eſt qḋ dicitur hic.

n In die illa.id eſt tēpore gratie: qḋ dicitur dies ad Ro.xiij. Nox ꝓceſſit: dies autē appropinquabit.

o Suſcitabo tabernaculum dauid.id eſt eccleſiam chriſti qui ſm deitatem eſt ab eterno.ad Heb.xiij. Ihs chriſt' heri ꝛ hodie ipſe ꝛ in ſecula.

p Qḋ cecidit per ydolatriā.modo predicto. q Et reedificabo aperturas murorum ei'.i.ſciſſuras gentiū ꝑ diuerſos ritus: quia aliq̄ colebāt iouem: ꝛ alie dianā: ꝛ alie martem: ꝛ ſic de alijs que per predicationē chriſti ꝛ apoſtoloꝝ reducte ſunt ad vnū verum dei cultum.

r Et ea que corruerant inſtaurabo.qꝛ multi qui corruerant a fide vnius dei: ad eam ſunt releuati. s Et reedificabo eum ſicut in dieb' antiquis.i.ſicut ante diluuium quādo omnes cōmuniter colebāt vnū deum ſm ipſius ad inſtructionem: licet poſtea corrupti fuerint cōtra carnalitate ꝛ laſciuia. Gen̄.vi. Omnis quippe caro corruperat viam ſuaꝫ. t Ut poſſideant reliquias ydumee ꝛ omnes natōnes. iſta autem poſſeſſio non intelligitur per dñium tēporale: ſed ſpūale: inꝗ̄tū apoſtoli ꝛ fideles alij colla gentiū ſubiecerunt fidei: ideo Actuū.xv. vbi allegatur hec ſcriptura ſm tranſlationem.lxx.que tunc multū erat autentica: pro eo qḋ dicitur. Ut poſſideant reliquias ydumee ꝛ oēs nationes: eo ꝙ inuocatū ſit nomen meum ſuper eos: dicit̄ ibi. Ut requirant ceteri hoīm dominū ꝛ omnes gentes ſuper quas inuocatum eſt nomen meū. ꝛ ideo qḋ d̄r hic. Eo ꝙ inuocatū ſit nomē meū ſuper eos refertur ad illos qui vocati ſunt ad fidem. exp̄muntur autem hic ſpecialiter ydumei: quia ipſi ꝛ iudei de duobus fratribus deſcenderunt. ſcꝫ iacob ꝛ eſau ꝛ xp̄s ex iudeis deſcendit ſm carnem: ꝛ ſimiliter apoſtoli ꝛ primi credentes.

v Ecce dies. Hic conſequenter deſcribit̄ dicte reedificationis acceleratio: que facta eſt per celerē euāgelij publicationē: quia viuēte adhuc beato petro: ꝛ pluribus alijs apoſtolis: fides catholica fuit per totuꝫ orbē p̄dicata: ſicut plenius declaraui ſuper illud p̄s.xviij. In omnem terram exiuit ſonus eoꝝ ꝛc. ꝛ breuiter poteſt hic reſumi. p̄dicatio enim euangelij incepit a hieruſalē que eſt in medio terre habitabilis. Act.i. ꝛ inde deriuata eſt circūquaqꝫ. verſus aūt occidentē publicata fuit viuente petro: quia diſcipuli ab eo miſſi in franciā pro p̄dicatōe euangelij: edificauerunt ſenonis eccleſiam in honore beati Petri: quē credebant paſſum: ſed poſtea audientes ipſum viuum noīauerūt dictaꝫ eccleſiam ſancti petri viui: in qua plunes ego fui: ꝛ eodem tempore fides catholica fuit p̄dicata per oīa loca notabilia regni francie: vſqꝫ ad mare occeanū: qḋ eſt terminus terre habitabilis ſm aſtrologos. Et eadem ratione euangelium tunc fuit p̄dicatum verſus alias partes a hieruſalē. ſcilicet orientis auſtri ꝛ aquilonis: immo probabilius hoc videtur: quia plures apoſtoli ꝛ alij chriſti diſcipuli diſperſi fuerūt ad p̄dicandum euangelium verſus alias partes ꝗ̄ verſus occidentē ꝛ ſic patet celeritas gentiū ad fidem. Item ſciendum ꝙ cōuerſio gentium ad fidem meſſis deſignatur noīe. Luce.x. Meſſis quidem multa ꝛc. ꝛ ſimiliter calcatio vue: ꝛ ſeminatio parabolice dicuntur ꝓphetie. hoc modo frequenter loquitur ꝛ chriſtus in euangelio: vnde Luce viij. Semen eſt verbum dei. Eſt igitur ſenſus.

v Ecce dies venient.id eſt tempus noui teſtamēti.

x Et cōprehendet arator meſſorem.i. predicator ſtatim attinget ad

et hyopū vos eſtis mihi filii iſrael ait dñs. Nūquid iſrael aſcēdere feci de terra egypti: et [b] paleſtinos de [c] cappadocia: ꝛ [d] ſyros de cyrene. Ecce [e] oculi dñi di ſup regnū peccās: et [f] cōterā illud a facie terre. Uerūtamē [g] cōterēs nō conteram domū [h] iacob dicit dñs. Ecce [i] em̄ mādabo ego ꝛ cōcutiaꝫ in oibus gētib' domū iſrael: ſicut cōcutitur triticū in cribro: et [k] non cadet lapillus ſup terrā. In [l] gladio morientur oēs peccatores populi mei qui [m] dicūt: nō appropinquabit et nō vēiet ſup nos malū. In [n] die illa ſuſcitabo [o] tabernaculū dauid: qḋ [p] cecidit ꝛ [q] reedificabo apturas muroꝝ eius: ꝛ [r] ea que corruerāt inſtaurabo: et [s] reedificabo cū ſicut in dieb' antiquis: vt [t] poſſideant reliqas idumee et oēs natōes eo ꝙ inuocatuꝫ ſit nomen meum ſuper eos: dicit dominus faciēs hec. Ecce [v] dies venient dicit dñs

fidelium conuerſionem. ſicut patet Actuum. ij. vbi ad predicationem Petri ſtatim conuerſi ſunt tria milia: ⁊. iiij. cap. quinqȝ milia.

y Et calcator vue. i. ꝓpinator ſacre doctrine.

z Mittentē ſemen. i. faciet diſcipulos aptos ad predicādū: ſicut patet in actibus apoſtolorum in pluribus locis: ꝙ edocti ab eis predicabāt verbū dei.

a Et ſtillabūt mōtes. id eſt apoſtoli ceteris ꝑeminentes.

et[x] comprehendet arator meſſorē et[y] calcator vue mittentē[z] ſemen. Et[a] ſtillabunt mōtes dulcedinē[b] et[c] omnes colles culti[d] erunt. Et[e] conuertam captiuitatem populi mei iſrael: et[f] edificabūt ciuitates deſertas: ⁊ ihabitabunt ⁊ plantabunt vineas ⁊ bibent vinum earū ⁊ faciēt hortos ⁊ comedent fruct⁹ eorum. Et plātabo eos ſuper humum ſuam: et non euellam eos vltra de terra ſua: quā dedi eis dicit dominus deus tuus.

b Dulcedinē. euangelice doctrine.

c Et omnes colles. id eſt minores doctores.

Explicit amos propheta.

d Culti erunt. cultura ſpiritusſancti ad ꝓferendum fructum in eccleſia dei. e Et cōuertā captiuitatē ppl̄i mei iſrl̄. liberādo eos de ſeruitute dyaboli. f Et edifica. ciui. ⁊c. per hec intelliguntur vniuerſi ſtatus eccleſie: per ciuitates ſtatus coniugatoꝝ in quo requiritur cōſenſus animoꝝ: vnde ⁊ ciuitas dicitur ciuiū vnitas: per vineas vero ſtatus prelatoꝝ ⁊ doctorum. vnde ⁊ xp̄s dicit apoſtolis Johis. xv. Ego ſum vitis ⁊ vos palmites. ꝑ hortos vero ſtatus religioſorum: qui ſunt clauſi ſub, diſciplina regulari. Iſti enim ſtatus ſunt inſtituti a temporibus apoſtoloꝝ ⁊ diſcipuloꝝ chriſti. Et perceptio vtilitatis ſeu fructus conſequentis eſt cōſecutio meriti in preſenti ⁊ p̄mij in futuro: quod nobis concedat ⁊c.

In capitulo. ix. vbi dicitur in poſtilla. Nunqd. Hic cōſequenter oſtēditur.

Additio.

Poſtillator in hoc loco omiſit illud exponere qđ dicitur in litera. Nunquid nō vt filij ethyopum vos eſtis mihi filij iſrael ait dominus. cuius ſenſus cū continuatione ad ſequentia habet in glo. vbi ſic dicitur. Gloriabantur iudei: qꝛ erant de ſtirpe patrū quibus locutus eſt deus: ⁊ ꝙ etiam de egypto eos eduxit: cōtra hoc quoqȝ dicit dominus. Sicut creaui vos: ita ⁊ ethyopes: ſicut eduxi vos de egypto ita ⁊ iſtos: alios de diuerſis partibus adduxi: ergo nō ſupbiatis: qꝛ equali conditione facti: equali ſententie ſubiacebunt. hec in glo. ſm quam iſta dicūtur ad conterendum ſuperbiam eoꝝ de qua ſubditur. Ecce oculi domini ſuper regnum peccans ⁊ conteram illud.

Incipit expoſitio ꝓlogi in abdiam prophetam.

Jacob patriarcha ⁊c. Iſte prologus diuiditur in tres partes. In prima ponit mā operis ſequētis. ſ. ipius ꝓphete: cū dr̄. Jacob patriarcha ⁊c. ⁊ qꝛ metaphorice in perſona edom cōtra ydumeos ꝓphia dirigit. In ſecunda preſubditur ratio metaphore. ibi. Et qꝛ ppl̄us iſrael. In tertia vero preponitur notificatio ipſius ꝓphe. ibi. Hebrei hunc dicunt. licet quidā incipiant ibi ꝓlogū: ſed melius mihi videt: vt in eodē ꝓlogo precedētib⁹ ꝯiungatur. His viſis litere inſiſtam⁹ ⁊ exponēdo ſubdiuidamus.

Incipit ꝓlogus in abdiā ꝓphetā.

Jacob[a] patriarcha habuit fratrē eſau: qui[b] ob ruborem corporis ſui edom hebrea lingua appellatus eſt: qđ latine ſanguine⁹ dicit. Is memoratū fratrē ſuū qui[b] iſrl̄ nomē acceperat: graui odio cōmotus interimere conat⁹ eſt. Qua[c] de cā oēs qui ppl̄m iſrl̄. id eſt filios pr̄iarche iacob ꝑdicti eſau odium imitati perſecuti ſunt: eſau ⁊ edom appellati ſūt. Et[d] qꝛ ppl̄s iſrl̄ de[e] captiuitate chaldeoꝝ ꝑ cyrum regē pſarum nutu dei reuocat⁹[f] in hierl̄ꝫ: ab[g] alio regno gra

a Jacob pr̄iarcha. i. patrū princeps. habuit eñ duodecim filios a qb⁹ trib⁹. xij. deſcenderunt.

b Qui ob ruborē cor. ſui edom hebrea lingua appel. eſt. Cōtra Geñ. xxv. Cū veniſſet eſau laſſus de agro ait. Da mihi de coctione hac rufa. qꝛ opido laſſus ſum. Quāobrem vocatum eſt nomen eius edom. Rñdeo proptērea qȝ ſic appellatus eſt. ſ. ꝓpter ruborē pulmēti ⁊ corpis. Sic ergo pmo aſſignatur nois rō: ſecūdo ſubdit fratris pſecutio cū dr̄. Is memoratū ⁊c. tertio transfert ad alios pſecutōnis filios dōhi. Qua de cā ⁊c. b Qui iſrl̄ nomen acceperat. Contra Geñ. xxxij. Nequaꝙ vocabit nomē tuū iacob ſed iſrl̄. Dū ē ante odio habitus fuerat: ſicut patet Geñ. xxvij. vbi dicit eſau. Venient dies luct⁹ patris mei: ⁊ occidā iacob fratrē meū. Rñſio poſſet dici ꝙ iſrl̄ eſt genitiui caſus ⁊ interptat vir vidēs deū: ⁊ ꝙ frater ipi⁹ eſau nomē acceperat iacob: qđ interptat luctatorē ſupplantator: ⁊ iſtud nomē recte eſt videntiū deū q̄ diuino inſtinctu ipugnāt vicia ⁊ ſupplantāt. Vel pōt dici ꝙ accepat in diſpoſitione diuina. Plani⁹ ⁊ veri⁹ vt credo pōt dici ꝙ ad literā iā iſrael vocat⁹ fuerāt ſicut dr̄ Geñ. xxxij. Cū eſau venit ei obuiā vt eum interficeret: ſꝫ placat⁹ muneribus ⁊ hūilitate iacob: ſicut hr̄ Geñ. xxxiij. eū nō interfecit. c Qua de cā ⁊c. ex eo ꝙ dictū eſt ꝙ edom pſecut⁹ eſt iacob infert ꝙ oēs pſecutores filioꝝ iacob edom appellati ſunt: ex quo relinquitur ꝙ cōtra oēs tales ē ꝓphia. ſ. cōtra ydumeos vere vel interptatiue. d Et quia populus iſrl̄. Hic pōitur rō metaphore quare. ſ. in pſona edom cōminat pſecutorib⁹ iſraelis. fit aūt iſta cōminatio ꝓpter duo primū eſt pſecutio iſrael. ſecūdū eſt ſupbia de victoria que notatur ibi. Nō nō dei indignatione ⁊c. dicit igit. d Et quia ppl̄s iſrael. i. due tribus. e De captiuitate chaldeoꝝ. de q̄ legitur. iiij. reg. xxv. f Reuocat⁹. ſicut hr̄. ij. Paral. vlti. ⁊. i. Eſdre. i. g Ab alio regno. quocūqȝ. ſ. grecoꝝ vel babyloniorum vel ydumeoꝝ. h Ideo hoc regnū. ſ. ydumee vel aliō quocūqȝ. i Perſecutū eſt. amos. i. eo ꝙ pſecut⁹ ſit in gladio fratrē ſuū. k Populuꝫ iſrl̄. l Supatū glīabat. quaſi ſupaſſet ꝓpria virtute nō diuina indignatiōe. m De quo regno ⁊c. Hic oſtēditur iuſta eſſe cōminatio contra illos: ⁊ pimo oſtēditur hoc ꝑ locū ab auctoritate. ibi. Memorare ⁊c. ſecūdo ꝑ locū a minori. ibi. Nā reliq̄ lectione ⁊c. n In pſalmo. ſ. Sup flumina babylonis o. Memorare dñe filioꝝ edom. i. puni eos ꝓ eo qđ fecerūt. p In die. reſtitutōis. q Hieruſalem. quā ipedierūt dicit glo. vel. p In die. quo exercitē voluit. q Hierl̄m. adiuncti babylonijs: filij enī edom. i. ydumei impedimēto fuerūt iudeis reedificātibus hieruſalē poſt reditū de babylonia. r Nam reliqua. ⁊c. Hic arguit a minō

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg